

Mit ad a szakszervezet?

Biztonságot, támogatást, az összefogás erejét - ez a válasz hangzott el a sokszor ismételt kérdésre az MKKSZ Országos Választmányának ülésén

Az MKKSZ Országos választmánya 2003. május 23.-án ülést tartott a budapesti Újvárosház Dísztermében. A tanácskozást megnyitó dr. Kiss Sándor elnök a jelenlévőket üdvözölve külön köszöntötte dr. Szabó Endrét, a SZEF ismét megválasztott elnökét, akinek az MKKSZ Elnöksége nevében jó erőt, egészséget és sikeres munkát kívánt a SZEF élén. Ugyancsak köszöntötte Fehér Józsefet abból az alkalomból, hogy a SZEF 2003. május 16.-án tartott Kongresszusán a SZEF alelnökévé választották, s neki is eredményes munkálkodást kívánt a SZEF és az MKKSZ törekvéseinek megvalósításához.

Az Országos Választmány az ülés ügyrendjének és napirendjének elfogadása után Jelölő Bizottságot és Szavazatszámoló Bizottságot választott, az Elnökség és a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság kiegészítéséhez szükséges feladatok ellátására. A Jelölő Bizottság elnökévé Ritzl Ferencet (Pest megye) tagjaivá Juhász Zsoltot (Borsod-Abaúj-Zemplén megye), Kovács Györgyöt (Békés megye), Leiner Imrét (Vas megye), Lengyel Maros Editet (Veszprém megye), Lukács Verát (Somogy megye), Pap Andrászt (Tolna megye), Varga Gézát (Fejér megye), és Zombori Istvánnét (Jász-Nagykun-Szolnok megye), a Szavazatszámoló Bizottság elnökévé dr. Marosi Jánost (Budapest), tagjaivá Bukta Tibort (Heves megye), Oláhné Szabó Ildikót (Borsod-Abaúj-Zemplén megye), Pető Lászlónét (Budapest), és dr. Sárfi Ildikót (Bács-Kiskun, és Csongrád megye) választották.

A testület az MKKSZ az elmúlt egy év szakszervezeti tevékenységéről tárgyalva megvitatta az Elnökség erről készült írásos beszámolóját (előadó: dr. Kiss Sándor) és Fehér József főtítkári referátumát az MKKSZ szakszervezetpolitikai, érdekvédelmi munkájáról. A vitában felszólalt dr. Szabó Endre, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZE) elnöke is. Az OV a beszámolót és a referátumot egyhangúlag elfogadta.

Az Országos Választmány egy tartózkodással elfogadta az MKKSZ 2002. évi központi költségvetésének végrehajtásáról készült írásos beszámolót, majd szóbeli tájékoztatókat hallgatott meg az MKKSZ elkülönített alapjainak 2002. évi működéséről. A képzési alap felhasználásáról Gozman Józsefné alelnök, a szociális alapról dr. Németiné Bozsoki Zsuzsa alelnök, a sztrájkalapról pedig Árva János alelnök adott számot.

A testület vita nélkül, egyhangúlag jóváhagyta az MKKSZ 2003. évi központi költségvetését, amelyet az Elnökség 2003. április 24.-i ülésén fogadott el. Ugyancsak egyhangúlag fogadta el az OV a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság írásos jelentését, amely mind a bevételek, mind a kiadások tekintetében megalapozottnak, reálisnak és teljesíthetőnek minősítette az MKKSZ idei központi költségvetését.

Az Országos Választmány arról is döntött, hogy 2004.-ben az idei 700 helyett 800 forint legyen az MKKSZ-tagdíj maximális összege, hozzájárulását adta ahhoz, hogy az MKKSZ az eddigi megfigyelői státusz után 2004.-től teljes jogú tagként kérje felvételét a Független Szakszervezetek Európai Szövetségébe. (CESI)

A testület többfordulós titkos szavazással töltötte be az MKKSZ Elnökségében és a Pénzügyi Ellenőrző Bizottságban megüresedett helyeket. Az MKKSZ alelnökévé választották Lautner Pétert, az Elnökség tagjává pedig dr. Tóth Gellértet és Kádár Ilonát. A PEB új elnöke Tornyi Lajosné, PEB-tag Terdikné Szolnoki Erzsébet és Buszlauer Ferencné lett.

A következő időszak új kihívásainak megfelelő új feladatokról dr. Kiss Sándor mondott elnöki zárszót.

Hírlevelünk e számának 2-17. oldalán részletesen beszámolunk a választmányi ülésen elhangzottakról.

Az MKKSZ Elnökségének beszámolója a 2002. május - 2003. május közötti időszak szakszervezeti munkájáról

Az Elnökség a beszámolási időszakban az Alapszabályban foglalt kötelezettségeinek megfelelően látta el feladatait, mint az MKKSZ irányító, döntéshozó és ügyintéző szerve.

Az elmúlt időszak történései és az azokra irányuló szakszervezet-politikai reagálások megfogalmazása szükségessé tették az OV soron kívüli két ülésének (2002. november 5., december 10.) összehívását is, amelyen több alapvető kérdésben állásfoglalás született. Elsőként kell említeni a kormányzat 2003. évi közalkalmazotti és köztisztviselői béripolitikai koncepcióját (és későbbi döntését), amely gyakorlatilag változatlanul hagyta - tehát nem növelte - sem az illetménytábla tételeit, sem az illetményalapot 2003. évre vonatkozóan, valamint a szükséges érdekérvényesítési teendők meghatározását. Az Elnökség úgy ítélte meg, hogy e témák jelentősége, összetettsége indokolják az Országos Választmány ülésén történő tárgyalást és döntést. E napirendek tárgyalása, az OV tagjainak felszólalásai, illetve a teljes nézetazonossággal meghozott döntések azt igazolták, hogy indokolt volt a soron kívüli ülések kezdeményezése.

Ezzel a megoldással érvényesült:

- az Elnökség előkészítő és önálló döntési funkciója (ld. Elnökség 2005. november 5-ei állásfoglalása),
- az OV jóváhagyó, feladat-meghatározó szerepe (ld. OV 2002. november 5-ei állásfoglalása),

- az OV felelőssége az érdekvényesítési teendők meghatározásában, a szakszervezet-politikai lépések irányának és eszközeinek megválasztásában (Izd. OV 2002. december 10.)

I.

Az elmúlt egy év kétségtelenül legkritikusabb pontja volt a 2003. évi központi költségvetés köztisztviselőket és közalkalmazottakat érintő döntése. Ezt a helyzetet azonban körültekintően, felelősséggel kellett vizsgálni, amelynek során nem hagyható figyelmen kívül annak előzménye és a jövőbeni intézkedések köre sem.

Az előzményekhez tartozik a kormányprogram megvalósulásához kapcsolódó közalkalmazotti bérrendezés, az alapbérek átlagosan 50 %-os emelése (2002. szeptember

1.) Ez a bérpolitikai intézkedés rendkívüli jelentőségű még akkor is, ha az intézkedés végrehajtását szakmai-pénzügyi és politikai viták kísérték. Költségvetési vonzata a 2003. évi központi állami és főleg az önkormányzati költségvetésekben a rendelkezésre álló pénzügyi eszközöket jelentős mértékben lekötötte, a helyi önkormányzatok egy részénél növelte a költségvetés hiányát. Mindezek alapján a 2003. évi költségvetés (központi és önkormányzati) igyekezett elkerülni az újabb jelentősebb kötelezettség vállalását.

Áthúzódó hatása azonban nemcsak a 2002. évi közalkalmazotti költségvetési intézkedéseknek volt, hanem a 2001-ben elhatározott köztisztviselői életpálya koncepcióhoz kapcsolódó illetményeszorzó emelés 2003-ra halasztott részének is (30 %). Ez a további kötelezettségvállalás beépült az ez évi kormányzati intézkedések körébe, s ez mintegy kibúvót adott a kormányzatnak az illetményalap-emelés alól. Az indok ismert: a 30 %-os illetményeszorzó-emelés éves hatása meghaladja az országosan tervezett átlagos béremelés mértékét. Hogy ezt a kormányzati bérpolitikai elgondolást - és a későbbi költségvetési törvényben foglaltakat - az MKKSZ közvéleménye miként fogadta és erre milyen reagálások voltak, jól mutatja az Elnökség 2002. november 5-ei állásfoglalása, az országos szakmai tanácsok és megyei szervezetek 2002. november 18-23 között rendezett tanácskozásairól készült összesítés, valamint az OV két ülése (november 5. és december 10.)

Minderről részletes tájékoztatást adott az MKKSZ Hírlevél 2002. novemberi száma, az interneten közzétett tények és adatok, állásfoglalások (Izd. OV decemberi állásfoglalása), valamint a közvetlen szervezeti formákon keresztül megvalósult tájékoztatás (megyei titkárok tájékoztatása, a megyei szervezetek tanácskozása).

Az előzőekben jelzettekhez is kapcsolódik, hogy ha a 2003. év nem hoz jelentősebb változást a közszolgálati bér- és kereseti viszonyokban, akkor legalább a következő évek folyamatait, kormányzati intézkedéseit kíséreljük meg kedvező irányba terelni. Ehhez hat fő irány, tárgykör látszott, látszik megragadhatónak, döntően a kormányprogram vonatkozó részéhez kapcsolódóan:

a) a kormány és a közszolgálati szakszervezetek konföderációi között megköthető középtávú - 2003-2006-ra vonatkozó megállapodás kidolgozása és aláírása;

b) a köztisztviselői törvény módosítása, különös tekintettel a köztisztviselők munkajogi és bérhelyzetének javítására, az életpálya-program folytatására;

c) az uniós csatlakozáshoz kapcsolódó bérfelzárkóztatási program összeállítása, a jövőbeni bérpolitikai intézkedések irányának, mértékének és időütemezésének tekintetében megállapodás megkötése, amely a következő évekhez szükséges szociális béke alapját biztosíthatja;

d) a közszolgálat munkajogi normáinak értékelése, további korszerűsítése, a közszolgálati feladatok jobb ellátásához szükséges munkajogi háttér megteremtése (pl. egyes jogintézmények egységesítése és az egyes ágazatokhoz kapcsolódó sajátosságoknak megfelelő munkajogi és bérrendszeri szabályozás; a munkaidő csökkentése; az érdekegyeztetés rendszerének tartalmi reformja);

e) a közszolgálat, a közigazgatás reformja; ezen belül a területi és szervezeti változások előkészítése, valamint a feladatok-hatáskörök decentralizációja, az állami és az önkormányzati szerepvállalás átalakulása, továbbá az állami-önkormányzati költségvetési finanszírozásnak az előzőektől is függő újrendezése;

f) a munkavédelmi és munkabiztonsági normák következetes érvényesítésének elősegítése, a munkahelyi élet- és munkakörülményekre vonatkozó állami-munkahelyi döntések fokozott figyelemmel kísérése és szükség esetén az érdekvédelmi jogosítványok határozott alkalmazása.

v Az elmúlt év második felében a kormány és a szakszervezeti szövetségek közötti érdemi tárgyalások megkezdődtek, de a középtávú megállapodás-tervezet (kormányzati anyag) csak a nézetek egyeztetésére volt elégséges, a tartalmi kérdések tekintetében nem született megegyezés. A tárgyalások folytatódnak, de úgy látszik, hogy a megállapodás tartalmát (konkrétságát vagy általános, elvi jellegét) számos kérdés előzetes tisztázása után lehet kialakítani. Az idő előrehaladásával egyre inkább előtérbe kerülnek viszont az egyes közszolgálati területek sajátos problémáira választ adni hivatott ágazati-szakmai megállapodások, amelyek gyengíthetik az egységes közszolgálati megállapodás esélyét (pl. köz- és felsőoktatás, köztisztviselők, szolgálati viszonyban állók).

v Ehhez a körülményhez kapcsolódik az is, hogy intenzív tárgyalások folytak-folynak a köztisztviselői törvény módosításáról és az életpálya-program folytatásának lehetőségéről, a köztisztviselői bérfelzárkóztatás, valamint egyes bérpolitikai intézkedések előkészítéséről. Ez az ún. ágazati megállapodás akár meg is előzheti az általános közszolgálati megállapodást, ami értelemszerűen ugyancsak kormányzati szintű döntésre fog épülni, így annak tartalma - mint minimális tartalmi elem - szükségképpen nem redukálható, csak javítható a jövőbeni tárgyalások során.

Az MKKSZ számára nem azt érdemes elvi kérdésnek tekinteni, hogy az általános vagy az ágazati megállapodás milyen sorrendben köttetik meg, hanem azt, hogy azoknak mi a tartalma. Ezért veszünk részt a köztisztviselői érdekegyeztetés különböző szinterein (KÉT és OÖKÉT, esetleg egyes ágazatok), és igyekszünk a lehető legjobb eredményt biztosító megállapodásokat kötni.

v A kormányprogramból és a későbbi kormányzati intézkedésekből is körvonalazható egységes közszolgálati kerettörvény előkészítő munkálatai már megkezdődtek. E vonatkozásban komoly szakmai munkára és értelemszerűen szakmai vitákra lehet készülni. Az MKKSZ Elnöksége még nem tudott érdemi állásfoglalást kialakítani, mivel az elkészült

koncepció (háttéranyag) csak az előkészítő munkában való részvételt illető döntés kialakítására adott alapot. Az MKKSZ jelenleg szakértői közreműködéssel vesz részt a munkában, illetve az országos érdekegyeztetés színterén (KÉT, OÖKÉT), a tárgyalócsoportokban fejt ki véleményét. A testületi vélemények kialakítására várhatóan május-júniusban kerülhet sor, amelyet széleskörű MKKSZ szakmai-érdekképviseleti vita előz meg (OSZT, megyei tanácskozások, stb), és az Elnökség csak ezt követően tárgyalhatja a témát.

Megfontolandó - az MKKSZ tagságának észrevételeire való tekintettel -, hogy a kormányzati elképzelésekre adandó válasz az Országos Választmány döntési hatáskörébe kerüljön, különös tekintettel a közszolgálat különböző ágazataiban megfogalmazódó eltérő véleményekre, ami az MKKSZ tagságát is megoszthatja (pl. köztisztviselők-munkavállalók -közalkalmazottak).

v A közszolgálat ágazati, területi, szervezeti és feladat-hatásköri reformja napi kérdéssé vált, és már középtávon kialakulnak a döntési helyzetek. Ezek egy részében az MKKSZ által képviselt munkavállalók is érdekeltek. Ezért a továbbiakban részben az egyes ágazati fórumokon, másrészt kormányzati szinten kell megalapozott érdekképviseletet megvalósítani.

Ma még csak néhány ilyen konkrét téma körvonalai bontakoztak ki, például:

- a közigazgatás területi reformja, ezen belül a régiók és a kistérségek kialakítása,
- az önkormányzati reform,
- az egyes közfeladatok állami és önkormányzati szintű átcsoportosítása,
- az államigazgatás területi szintjein meglévő szervezetek számának csökkentése, valamint ágazati hovatarozásának felülvizsgálata (például földügyi igazgatás),
- a feladatok és hatáskörök ellátása pénzügyi finanszírozásának új elvekre helyezése.

Nem kétséges, hogy az MKKSZ különböző szervezeteinek (OSZT, Tagozat, Elnökség és Országos Választmány), valamint tisztségviselőinek, szakértőinek aktív szerepet kell vállalniuk az előkészítő-érdefeltáró munkában, a napi tevékenység szerves részévé kell tenni az egyes témákat, növelni kell a reagáló képességünket. Ellenkező esetben kevés esély lesz az érdekvényesítésre, amit a tagság joggal kérhet számon.

Nem elhanyagolható az a körülmény sem, hogy ha nem készülünk fel erre a feladatra, méltatlan helyzetek részeseivé válhatunk. Az MKKSZ eddigi története, gyakorlata azt bizonyította, hogy az ilyen hátrányos helyzeteket általában elkerülte, mivel megteremtette az érdekvédelmi munka szakmai alapjait. Ezt a jövőben biztosítanunk kell, részben azzal, hogy a testületi ülések napirendi témáinak összeállításával lépést kell tartani az eseményekkel, másrészt a megfelelő szakértői hálózat kialakításával (felkért szakértők, munkabizottságok, az OSZT-k szakmai állásfoglalása, az Országos Iroda szakmai kapacitásának növelése, stb).

v Az elmúlt időszakban a szükségesnél kevesebb figyelmet kapott a közszolgálati munkavédelmi-munkabiztonsági érdekvédelem, a dolgozók munkakörülményeit védeni hivatott jogszabályi előírások betartása. A 2003. január 1-jétől életbe lépett - az előzőekhez képest szigorúbb - szabályok alkalmazására sem a munkáltatók, sem az érdekvédők nem eléggé készültek fel. Ennek több oka van. A munkáltatók előszeretettel hivatkoznak a pénzhiányra, a tárgyi feltételek elavultságára, a létszámhiányra. A jogi előírások azonban a dolgozó biztonságát, egészségét tekintik elsődlegesnek, és nem adnak lehetőséget a különböző helyi viszonyok mérlegelésére, azaz a kockázatok áthárítására.

Miután az állam e téren többé-kevésbé megtette a szükséges intézkedéseket, azaz megalkotta a lényegében EU-konform szabályozást (előírások, az eljáró szervezet kialakítása), most a munkáltatókon múlik, hogy annak végrehajtását biztosítsák. Ennek elmaradása nemcsak jogsértés, hanem erkölcsileg is elítélendő magatartás, amely nem a szervezetet, hanem a munkáltatót minősíti. A kedvező változások érdekében az MKKSZ munkahelyi szervezeteinél az együttműködés szerves részévé kell válnia a munkajogi-munkavédelmi szabályok betartására irányuló kezdeményező, ellenőrző és a felelőséget érvényesítő tevékenységnek.

II.

v Az Elnökség testületi munkájára jellemző volt, hogy rendszeresen, az Alapszabályban előírtak szerint megtartotta üléseit, határozatképtelenség miatt egy esetben sem kellett ülést elnapolnia. A munka tervszerűségét, belső összhangját az éves munkaprogram is szolgálta, amelynek céljait, témáit és időbeosztását az aktuális ügyek, feladatok részben átalakították.

Az Alapszabály 45-50. pontjában előírt feladat- és hatásköröknek, valamint működési normáknak az Elnökség igyekezett megfelelni azzal, hogy:

- folyamatosan figyelemmel kísérte az MKKSZ különböző szerveinek törvényes és alapszabályszerű működését,
- összefogta a szakszervezeti munka különböző részterületeit, segítette és összehangolta a területi szervek és az országos szakmai tanácsok munkáját,
- biztosította, hogy a társszervekkel kapcsolatos állásfoglalások, előterjesztések elkészüljenek (pl. jogszabálytervezetek véleményezése; más társadalmi és szakszervezeti szervek működésében való részvétel),
- gondoskodott az Országos Választmány üléseinek összehívásáról, a szükséges előterjesztések elkészítéséről; az OV döntéseit végrehajtotta;
- a nemzetközi kapcsolatokat rendeltetésszerűen fenntartotta;
- az MKKSZ működéséhez szükséges gazdasági-pénzügyi döntéseket meghozta;
- több együttműködési megállapodás kidolgozásában szerepet vállalt (pl. SZEFE-ÉSZT Unió létrejötte, együttműködési megállapodás kötése a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériummal, valamint a Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztériummal).

v A napi feladatokhoz jól kapcsolódtak a különböző tárgyú rendezvények, konferenciák:

- Képzési-továbbképzési rendezvények, amelyek rendezésében a megyei szervezetek és az országos szakmai tanácsok jelenetős szerepet vállaltak;
- A szakmai-érdekvédelmi konferenciák (például minőségbiztosítás, etika tárgykörében),

- Az EU-csatlakozást, a népszavazás előkészítését szolgáló tanácskozások.

v Az MKKSZ, mint a SZEF tagszervezete aktívan részt vett a konföderáció munkájában, közreműködött a SZEF soron következő kongresszusának előkészítésében.

Az érdekvédelmi feladatokkal összefüggésben több társadalmi szervezettel, szakszervezettel alakult ki érdemi munkakapcsolat. A SZEF tagszervezetei közül elsődlegesen a Közszerületi Szakszervezetek Szövetségével (KSZSZ) szoros az együttműködés, kielégítően működik az MKKSZ és a KSZSZ képviselőiből álló Közszerületi Egyeztető Bizottság. Érdemi együttműködésre törekszünk a KÉT és az OÖKÉT partner szervezeteivel, azaz a szakszervezetekkel, a Magyar Közigazgatási Karral, a Jegyzők Országos Szövetségével és az önkormányzati szövetségekkel.

v Az MKKSZ Országos Nyugdíjas Tanácsa megalakulása óta jelentős szerepet vállal a nyugdíjas tagjainkkal kapcsolatos érdekvédelemben és érdekvédelemben. *(A végzett munka rövid összefoglalását az elnökségi beszámolóhoz mellékeljük.)*

v Az MKKSZ szervezeti életének, eseményeinek vázlatos bemutatását a Tények és adatok című összegezés tartalmazza *(ld. a beszámoló melléklete).*

v A beszámolási időszakban megkezdődött az MKKSZ Alapszabály módosítását célzó előkészítő munka, de azt az illetékes bizottság befejezni nem tudta, mivel a megyei szervek, az OSZT-k és a vezető testületek tagjai, tisztségviselői nem tudtak elegendő javaslatot és érvanyagot a bizottság rendelkezésére bocsátani. A kialakult helyzetben az Alapszabály módosítását az Elnökség nem kezdeményezheti, így az előkészítést folytatni kell, és azt a 2004. évi kongresszuson célszerű tárgyalni.

III.

Az MKKSZ Elnökségének írásos beszámolója az MKKSZ főtitkárának szóbeli referátumával együtt kerül az Országos Választmány elé.

Az Elnökség kéri az Országos Választmányt, hogy az Alapszabály 48. pontjában az Elnökségre nézve meghatározottak alapján összeállított beszámolót az Alapszabály 25. pontja szerinti hatáskörben szíveskedjék elfogadni.

Budapest, 2003. április 24.

MKKSZ Elnöksége

Gondjaink ellenére is javuló esélyekkel dolgozhatunk

Fehér József főtitkári referátuma

A 2000.-ben tartott VI. Kongresszus óta ez a mostani a harmadik év, amikor az alapszabály előírásainak megfelelően az Elnökség számot ad egy évi munkájáról, illetve az Országos Választmány értékeli az elmúlt időszak érdekvédelmi tevékenységét. Tavaly ilyenkor ebben a teremben az új kormány formálódó programjára figyeltünk. Arra, hogy a választási ígéretek miként tükröződnek vissza a kormányprogramban. Valamennyien abban reménykedtünk, hogy a jóléti rendszerváltás, a szociális fordulat, a társadalmi párbeszéd helyreállítása mindannyiunk számára hozhat érzékelhető kedvező változásokat.

Arról is nyilatkoztunk Országos Választmányunk tavaly ilyenkor ülésén, hogy az új kormány deklarált céljai részünkről támogatásra érdemesek, mert feleltethetik a rendszerváltás óta veszteségesként megélt éveket és a közszféra alkalmazottai, közalkalmazottak, köztisztviselők számára is lezárhatóvá válhat a méltánytalan értelmiségi lét évtizedes időszaka.

Az új kormánynak szóló bizalom megelőlegezése mellett hangsúlyosan fogalmaztuk meg elvárásainkat is, és nyomatékkal szoltunk pártpolitikai függetlenségünkről. Ezzel összefüggésben is azt mondtuk, *hogy részünkről a mindenkori kormány megítélésének mércéje a közszférához fűződő kormányzati viszony, elsősorban az, hogy munkáltatóként miben és hogyan jut kifejezésre a gondoskodása a közszférában dolgozókról.*

2002 májusában úgy véltük, a rendszerváltás óta minden korábbinál érettebbek az esélyeink arra, hogy megkezdődjenek a várva várt keresetfelfizetés, stabilizálódjon a közszféra foglalkoztatási helyzete, és kialakuljanak a közszférát reform megvalósításához szükséges feltételek. Most, a kormányváltás után egy évvel indokolt, hogy szembesüljünk célkitűzéseinkkel, elvárásainkkal és vizsgáljuk meg, hogy a közszféra munkáltatójaként mit tett a kormány ígéretei megvalósítása érdekében.

A szembesítő elemzéskor nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy *az általunk is támogatott kormányprogram négy évre szól és a négy évre meghirdetett szociális ígéretek az életminőség javítását célzó kormányzati szándékok teljes körű teljesítését egy év után természetesen nem kérhetjük számon.* De nem mondhatunk le arról, hogy a kormányzati ciklus elő évének letelte után ne elemezzük munkavállalói nézőpontból a kormány teljesítményét. Most, egy év után elsősorban azt kell vizsgálnunk, hogy felismerhetőek-e azok a tendenciák, tények, amelyek alapján a kormányprogram közszférára vonatkozó feladatainak határozott megvalósítási szándékára következtethetünk.

A főtitkári referátum hét témát tartalmaz.

1. A közszférát bérhelyzet elemzése
2. A közszférát érdekegyeztetés helyzete és ezzel összefüggésben a közléptávú megállapodások esélye
3. A köztisztviselői törvény folyamatban lévő módosítása
4. Az egységes közszférát törvény kidolgozásával kapcsolatos álláspontunk. *(Az MKKSZ Elnökségének a témával foglalkozó állásfoglalását a Választmány tagjai írásban megkapták.)*
5. A közszférát érintő - vagy várható - reformok
6. A közszférát foglalkoztatási és létszámviszonyai

7. Az MKKSZ belső helyzetének alakulása.

1. A közszolgálat bérhelyzete

Általánosan elfogadható megállapítás, hogy *a közszolgálat szempontjából 2002 az igen jelentős változások éve volt.* Ez igaz a közszolgálat bérhelyzetére is. Ha a keresetek alakulását a statisztika tükrében vizsgáljuk, akkor nyugodtan kimondható: *2002 minden kétséget kizáróan az utóbbi több mint egy évtized legsikeresebb éve volt.* Mégsem mondhatjuk, hogy csak a kedvező változások hagytak nyomot az emlékezetünkben. Azzal együtt, hogy 2002-ben számos igen régen várt kedvező fejlemény alakulásának lehettek részesei a közszolgálat munkavállalói, az elégedettséget sok helyen rezignáltság és nagyon jelentős körökben elégedetlenség váltotta fel.

Tavaly nyáron az általunk képviselt közalkalmazottak széles köre is igazságtételtként, a kormányígéret látványos megvalósulásaként értékelte az átlagosan 50 százalékos bérfejlesztést. Az csak a végrehajtás folyamatában derült ki, hogy *az átlagosság értelmezése és főleg gyakorlati alkalmazása igen súlyos viták, egyéni és csoportos konfliktusok forrása lett.*

Tudomásul kell vennünk, hogy azok a közalkalmazott kollégáink, akik 2002-ben az augusztusi illetményükhöz képest az októberi fizetésnapon 55-60 vagy 70 százalékkal is több fizetést kaptak, ezt a maguk szempontjából teljesen természetesnek és számukra régen várt, megszolgált járandóságnak tekintették. Azok a kollégáink viszont, akik akárcsak egy százalékkal is kevesebbet kaptak a deklarált 50 százaléknál - tegyük hozzá: voltak ilyenek sokan -, csalódottak voltak és nem kevesen közülük a szakszervezetet, az MKKSZ-t is vádolták következetlenséggel és eredménytelen (!) képviselettel. Úgy gondolom, hogy ezeket a véleményeket ma már nem célszerű kommentálni, mert ha a tények önmagukban nem meggyőzőek, akkor a magyarázatnak és még inkább a magyarázkodásnak semmi értelme.

Más a helyzet azokkal, akik valóban vesztesei voltak ennek a folyamatnak. Azokra gondolunk, akiket korábban kiszerveztek vagy átszervezés, a kényszerprivatizáció folyamatában megfosztottak közalkalmazotti jogállásuktól, vagy kikerültek a közszolgálati foglalkoztatottak köréből. Az ő esetükben nem szubjektív csalódottságról, hanem tényszerű veszteségről, kimutatható reálkereset-csökkenésről van szó.

A közhasznú társasággá átszervezett sportintézmények dolgozói például bár ugyanazt a munkát végzik, mint a továbbra is költségvetési intézményként működő sportlétesítményekben dolgozó kollégáik, de jogállásuk miatt sem 2002.-ben, és talán 2003.-ban sem kaptak egyetlen fillér bérfejlesztést sem. Külön bonyolítja a helyzetet, hogy ugyanez a jogállási különbség oktatási, egészségügyi vagy szociális intézménynél nem jelentett akadályt.

Bár beszámolónk és az értékelésünk 2002-ről szól, de itt kell megemlítenünk: a közalkalmazottak bérfejlesztésének kedvező hatását igen erősen rontja az a körülmény, hogy az önkormányzati szférában az úgynevezett szintrehozáshoz szükséges 2003. évi költségvetési támogatás sem a normatívákban sem más finanszírozási technikával nem érkezett meg a fenntartókhoz. Ezzel kapcsolatban nem kell gondolni semmiféle ellenzéki áthallásra. Tényszerűen megvizsgáltuk: *nem érkezett az önkormányzatokhoz annyi pénz, amennyi az 50 százalékos közalkalmazotti bérfejlesztés szintre hozásához szükséges.* Ezt most már 2003 májusában véglegesen és abszolút pontos információk birtokában ki kell jelenteni. *A kormányzat tehát e tekintetben nem teljesítette ígéretét.*

Próbára tette elégedetlenségünket az a kormányzati kommunikáció is, amely a közalkalmazottak 2003. évi keresetnövelésével kapcsolatos igényünkre 2002 őszén azt a választ adta, hogy a 2002. szeptemberi bérfejlesztés lényegében *2003. évi előrehozott bérintézkedésnek* tekinthető. Őszintén szólva ez igen elbizonytalanított minket. E helyről is vissza kell utasítanunk az ilyen utólagos magyarázkodást. Ebben az esetben ugyanis meg kell kérdeznünk, hogy akkor miként értelmezendő a kormányprogramnak az a része, amely kimondja: *2002-ben egyszeri jelentős bérfejlesztés következik be és azt követően minden évben a GDP-t meghaladó mértékű keresetnövelésre számíthatnak a közszolgálat munkavállalói.*

A közigazgatásban dolgozó kiszervezettek - ügykezelők és fizikai alkalmazottak - 2002. évi bérhelyzete sem mondható megnyugtatónak. Emberileg is teljesen érthető keserűséggel vették tudomásul, hogy a korábbi kormányzat minden elfogadható magyarázat nélkül megfosztotta őket közszolgálati jogállásuktól. Ráadásul éppen abban az időszakban, amikor a közigazgatásban dolgozó kollégáik döntő többsége jelenős keresetnövelésben részesült. Itt kell elmondanunk, hogy munkahelyi szervezeteink, alapszervezeti tisztségviselőink eredményes képviseleti munkájának tulajdoníthatóan az ügykezelők és a fizikai alkalmazottak igen jelentős részénél a keresetnövekedés üteme - nem a mértéke! - 2001.-ben és 2002.-ben is megközelítette vagy adott esetben el is érte a hivatal többi dolgozójának keresetnövekedési ütemét. Fizetési, kereseti hátrány nem - -vagy nem elviselhetetlen mértékben - érte őket. Mégis igen rossz érzésekkel érték meg a méltánytalan változást. Azok az ügykezelő és fizikai alkalmazott kollégáink, akiknek a fizetése a legharcosabb helyi érdekképviseleti magatartás ellenére sem növekedett - mert nem volt rá helyben forrás - kétszeresen vesztesei a kiszervezésnek.

Ezzel együtt is azt kell mondanom, hogy a közszféra 2002. évi kereseti helyzetére összességében az önök előtt lévő KSH-jelentés 12. oldalán olvashatók a jellemzők. Eszerint 2002.-ben a reálkereseti index a nemzetgazdaság egészében 13,6 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit, a versenyszférában 10,21, a költségvetési szektorban pedig ennek kétszerese, 21,1 százalékos volt a reálkeresetek növekedésének üteme. Ez valóban példátlan. Ennek tulajdoníthatóan *a költségvetési intézményekben a havi kereseti átlag csaknem 137 ezer forint, ezen belül a közigazgatásban pedig több mint 167 ezer forint.* Véltetően ennek tudható be az a tény, amely tegnapelőtt volt olvasható az egyik napilap címloldalán: *nemcsak védettebbek, hanem jobban is keresnek a közszférában dolgozók, s ezzel hozható összefüggésbe, hogy megkezdődött a visszavándorlás a közszférába.* Ez a trend 2003. első negyedében sem változott, sőt tovább nőtt a közszolgálat kereseti előnye.

Ez év első negyedében a költségvetési szektorban dolgozók bére 27 százalékkal növekedett, a versenyszféra munkavállalóié pedig kb. 19 százalékkal. Az átlagbér is kedvezőbben alakult a közszféra szempontjából. A tavalyi 137 ezer helyett az idei első negyedévben 154 ezer forint volt a bruttó átlagkereset a közszférában.

Csakúgy, mint korábban tettük, most is célszerű elgondolkoznunk az előbbieket hallatán. Úgy vélem, nincs okunk kétségbe vonni az adatok pontosságát és megbízhatóságát. De nem lennénk munkavállalói érdekképviselet, ha ezekkel a

kétségtelenül imponáló adatokkal kapcsolatban nem fogalmaznánk meg problémáinkat is. Mielőtt azonban ezt megtennénk, azt hiszem, önmagunknak és tisztségviselő társainknak tartozunk azzal, hogy e kétségtelenül kedvező változásokkal kapcsolatban *ne engedjük elvitatni a mi szerepünket. Erről a helyről is tegyük közhírré: a tavalyi kedvező változások, a valóban történelmi értékű és léptékű közalkalmazotti bérfeljesztés közös szakszervezeti siker.*

Kétségtelen, hogy kellett ehhez kedvező kormányzati hozzáállás, de emellett ez a lépés a közszféra szakszervezetei évtizedes közös harcának együttes eredménye is. Köszönettel tartozunk és őszinte nagyrabecsülésünket fejezzük ki azoknak a szakszervezeti tisztségviselő kollégáinknak, akik a munkahelyeken, az érdekképviselő frontvonalában kikezdetlen hittel harcoltak kollégáik megbecsüléséért, küzdöttek a tisztességes megélhetést jelentő bérekért. Most, hogy sokak számára igenis érzékelhető kedvező változások következtek be, ne engedjük, hogy az egyébként jogos problémáinkkal az ő jó érzésüket és örömeiket bárki elrontsa.

Problémáink megfogalmazása azt a természetes elégedetlenséget tükrözi, amely a szakszervezetek alapértékéből, a *szolidaritás* érzésének kifejezéséből ered. Nem lehetünk ugyanis elégedettek mindaddig, amíg *az általunk képviselt munkavállalók között vannak kiszolgáltatottak, rosszul keresők és bizonytalan egzisztenciájúak.*

A bérhellyeztetel kapcsolatban azt is mondhatnám, kedves kollégáink, hogy *ma nem a 2002. évi folyamatok jelentenek számunkra gondot, hanem a folytatás miatt kell aggódnunk.* Az előjelek ugyanis és a jelenlegi folyamatok nem minden tekintetben megnyugtatóak, vagy biztatóak.

Az első aggályunk: a beralapok befagyasztása. Más előzmények után és természetesen más fizetési szinten, de a kormány 2003.-ra - ugyanúgy, mint 1999-re az akkori kormány - befagyasztotta a közszolgálati illetményrendszerek alaptételeinek számítató közalkalmazotti A/1 kategóriát és a köztisztviselői illetményalapot. Ez az intézkedés megmagyarázhatatlan és elfogadhatatlan. Súlyos károkat okozott 1999.-ben is és tartunk attól, hogy 2003. évi hatásait is sokáig fogjuk érezni.

2. Közszolgálati érdekegyeztetés, középtávú megállapodás

A második aggályunk már átvezet a főtítkári referátum másik témájába, a közszolgálati érdekegyeztetés helyzetével és a kormánnyal kötendő középtávú megállapodás előkészítésével kapcsolatos kérdéskörre.

2002 júniusában - júliusában kétségtelenül imponáló gyorsasággal állította helyre a kormány az érdekegyeztetés szétzilált intézményrendszerét, majd - kissé ugyan késve - létrehozta a közszolgálat új makroszintű érdekegyeztető fórumát, az *Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanácsot*. (OKÉT) Az OKÉT létrejött, de 2003 eddig eltelt közel öt hónapjában egyetlen egyszer sem tartott ülést.

Kezembem van az OKÉT 2002. december 20-ai ülésének jegyzőkönyve. A kormány képviselője tett javaslatot az OKÉT 2003. első félévi munkatervére. Egyebek között megtárgyalásra ajánlotta az egységes közszolgálati szabályozás kidolgozását. Ezen belül három alpontot javasolt. A kormányoldal vetette fel, hogy az OKÉT tárgyaljon a bér- és jövedelempolitikai kérdésekről, bérfelzárkóztatási lehetőségekről, egyes szektorok bérpolitikájának összehangolásáról, és a második félévben a beralakulásokról. A kormányoldal javasolta, hogy ezen az érdekegyeztető fórumon egyeztessenek a szociális partnerek a munkaidő csökkentésének lehetséges módjairól a közszektorban. Kormányzati javaslat volt az is, hogy a helyi önkormányzati rendszer reformját is tekintse át az OKÉT. Ugyancsak kormányzati javaslatként került a jegyzőkönyvbe, hogy vizsgálja meg az OKÉT az érdekegyeztetési rendszer hatékony működését.

A szakszervezeti oldal egy témával egészítette ki mindezt: a társadalombiztosítási alapok felügyeletének kérdéskörével. Ezt is befogadta a kormányzati oldal. Am egyetlen egy téma még csak előterjesztésre sem került. Úgy gondolom, jogosan fogalmazzuk meg ezzel kapcsolatos hiányérzetünket, amikor azt mondjuk, hogy a kormányzati oldal a saját maga által javasolt munkatervet sem tekinti betartandónak.

2003. május végét írjuk, és mint évtizedes tapasztalatok alapján tudjuk, a Pénzügyminisztériumban erre az időszakra elkészülnek a következő év állami költségvetésének körvonalai és talán konkrét számokat is ismernek már a József nádor téren. Azt reméltük - egyebek között az OKÉT megalakulásától - hogy a korábbi évek gyakorlatától eltérően nem szeptemberben, a költségvetés parlamenti benyújtása előtti utolsó órákban kell egyezkednünk a következő év bérekondícióiról, hanem akkor, amikor a költségvetési számokat még érdemben befolyásolhatjuk. Mi erre a szerepre tartanánk kiválóan alkalmasnak az OKÉT-ot. Úgy látszik azonban, hogy a kormányzati oldal nem szánja ezt a szerepet a makroszintű közszolgálati érdekegyeztető fórumnak.

A középtávú megállapodások ügye megkülönböztetett gondozást jelent. A történelmi hűség kedvéért emlékeztetek rá, hogy 2002. június 5-én Medgyessy Péter miniszterelnök úr a SZEF-ben találkozott a közszférát képviselő szakszervezetek vezetőivel. Közös akaratnyilvánítás alapján mondtuk ki, hogy a kormányzat, mint munkáltató és a közszolgálati szakszervezetek kapcsolatát egy középtávú megállapodásban rögzítjük. Az erről szóló egyezséget 2002. június 19-én a kormány nevében Kiss Péter akkori foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter, a közszféra érdekképviselői részéről pedig a SZEF és az ÉSZT elnöke, valamint további 16 közszolgálati szakszervezet vezetője - köztük az MKKSZ főtítkára - írta alá.

2003 januárjában kaptunk egy - finoman fogalmazva is - általánosságokat, elvi deklarációkat tartalmazó megállapodás-tervezetet, amelyet az MKKSZ komolyan vett és igen részletes, konkrét javaslatokkal reagált rá. Majd valamikor március-áprilisban megalakult egy szakértői bizottság. Most, 2003. május végén arról tájékoztathatom az Országos Választmányt, hogy azóta semmiféle előrelépés nem történt ebben az ügyben. A SZEF május 16.-án tartott III. kongresszusán felszólaló Kiss Péter kancelláriaminiszter úr a megállapodás előkészítésének felgyorsítását ígérte. Nem akarok ironizálni, de nem biztos, hogy a nulláról történő felgyorsítással elégedettek leszünk.

Aggodalomra ad okot régi ismerősünk, a Nemzetközi Valutaalap újbóli jelentkezése. Számunkra az talán már nem is meglepő, hogy ez az igen tekintélyes nemzetközi pénzügyi szervezet aggódik Magyarország nemzetközi versenyképességéért, a költségvetési hiány miatt és gyógyírként ismét a közszolgálat megsarcolását, a közszférában dolgozók fizetésének befagyasztását, az itt alkalmazottak számának csökkentését ajánlja. Mint említettem, nekünk ez már nem meglepő és nem is

biztos, hogy ezzel az IMF-javaslattal van a fő bajunk. Sokkal inkább azzal, hogy a kormányzat lényegében nem utasította vissza ezeket az ajánlásokat, elemzéseket, és nem kérte ki magának az ilyen durva beavatkozást az ország belügyeibe.

Egyes kollégáim azt mondták, hogy emlékezzünk csak 1994 decemberére, 1995 januárjára. Akkor az ilyen IMF-elemzés után súlyos csomag következett. Reméljük, hogy most ez nem ismétlődik meg. A SZEF múlt heti kongresszusán a kormány több tagja, köztük Medgyessy Péter miniszterelnök úr is jelen volt, aki ha nem is nyugtatott meg minket, de kijelentette: Magyarország ma nem függ a Valutaalaptól. Ami engem illet, szerettem volna azt is hallani, hogy az ország függetlensége a Valutaalaptól egyben azt is garantálja, hogy a kormány a saját programját hajtja végre, beleértve az önálló költségvetési politika érvényesítését és természetesen az elhatározott közszolgálati bérfelzárkóztatás megvalósítását is.

Ha már szóba hoztam a miniszterelnök úr felszólását, akkor szabad legyen megemlítenem, hogy ő bérfelzárkóztatásról nem beszélt a kongresszuson. Arra tett ígéretet a kormány nevében, hogy a kormány megőrzi a közszolgálati keresetek reálértékét. Egyéni álláspontom, hogy *ez a kormányfői megnyilatkozás csalódást okozott*. Megint azt az érzetet és azt a kérdést keltheti ugyanis, hogy csak a választások közelében jut egy kis többlet a közszolgálatban dolgozóknak, s utána ismét kell 2-3 évet várni, hogy választás következzen?

Legyünk türelmesek. Ma még talán korai lenne az esélyeket latolgatni, de úgy tűnik, hogy igen bonyolult és nehéz költségvetési érdekegyeztetés vár ránk a 2004-es bérügyekben. Kétségtelen, hogy a gazdaság növekedése elmarad, vagy az eddigi jelek alapján legalábbis nem minden tekintetben felel meg a kormány programjában tervezett mértéknek. Figyelmet érdemel azonban a jegybank elnökének minapi nyilatkozata, amely szerint a gazdasági fejlődés üteme megfelelő, csak a növekedés szerkezetével van gond. De kérdezzük: bármilyen gazdasági probléma adódik, annak azonnal a közszolgálatban kell lecsapódnia? Ma még csak a kérdéseinket fogalmazzuk meg ezzel kapcsolatban.

3. A köztisztviselői törvény módosítása

A Ktv. módosítását ha nem is tekinthetjük lezártnak, reálisan számolunk azzal, hogy a törvény javasolt módosításának 2003. június 23.-ra tervezett végszavazása nagy meglepetést nem okoz. Megerősítem, hogy a módosítás szövegébe került új szabályokkal egyetértünk, s támogatjuk azt is, ami a jelenleg hatályos paragrafusok közül kikerül.

Gondunk azzal van, amit a tervezett módosítás nem tartalmaz, s amiért 2002. decemberében elhatároztuk, hogy 2003. márciusában demonstráltunk. Ez a közigazgatás vonatkozásában az illetményalap emelésének hiányzó garanciája, s a közalkalmazottak esetében - a demonstráció szempontjából - ide értjük azt a követelésünket, hogy a közalkalmazotti bértábla A/1 tétele egyenlő a mindenkori minimálbérrel.

Ha már szóba hoztam a demonstrációt, kötelességem tájékoztatni az Országos Választmányt arról is, amit remélhetően mindenki tud, hiszen írásban mindenkihez eljuttattuk:

2003. február 13-án széleskörű előzetes tájékozódás alapján - munkahelyi szervezeti vezetők, megyei titkárok, OSZT-elnökök, OV-tagok szinte egyöntetű álláspontjára támaszkodva - döntöttünk arról, hogy a március 20.-ra tervezett tiltakozó nagygyűlést, demonstrációt *elhalasztjuk*.

A döntéskor figyelembe vettük az akkor feszültnek mondható belpolitikai helyzetet, az iraki háborús készülődés hazai hatásait, az EU-csatlakozással kapcsolatos népszavazási kampányt, és azt is, hogy a kormányzat - többszöri levélváltással - más követeléseink ügyében is megengedő, egyetértő, befogadó magatartást tanúsított. Nyomatékkal jelentem ki tehát, hogy *a 2002. december 10-ei választmányi ülés döntése alapján elhatározott demonstrációt elhalasztottuk, de véglegesen nem töröltük*.

Visszatérve a Ktv.-re, a módosítás ügyében személyes találkozót kértünk Lampert Mónika belügyminisztertől, aki levélben azt válaszolta, hogy kezdeményezéseinket most nem tartja befogadhatónak. Csak megjegyzem, hogy korábban ellenzéki képviselőként éppen ő javasolt például az illetményalap évenkénti automatikus és garantált emelésére vonatkozó módosításokat. A december 10-én elfogadott nyílt levelünket elküldtük a kormánypártoknak is. Csak bejelentem, hogy a legnagyobb kormánypárt válasza sem méltatta a levelünket.

A Köztisztviselői Érdekegyeztető Tanács (KÉT) legutóbbi, május 9.-i ülése foglalkozott ezzel a témával, s kollégáimtól azt a tájékoztatást kaptam, hogy kissé homályos kormányzati álláspontot ismerhettünk meg az illetményalap ügyében. Azt válaszolták a szakszervezeti felvetésre, hogy a törvénymódosítás keretében most nem, de egy középtávú megállapodás során ezt majd befogadja a kormányzat.

Mi ugyanis a kormánnyal kötendő, a közszférára egyetemlegesen érvényes általános megállapodáshoz egy a közigazgatásra vonatkozó *kiegészítő megállapodást* is javasoltunk a kormánynak. Elképzeléseink szerint ez egy nagyon rövid, egy oldalas megállapodás lenne.

Lényegében arra tettünk javaslatot, hogy a köztisztviselői illetményalap tekintetében is érvényesüljön a kormánynak az a 2002. szeptember 1-jétől hatályos helyes döntése, amely alapján a közalkalmazotti A/1 fizetési osztály összege egyenlő lett az akkori minimálbérrel. Ezt az elvet és szemléletet kell érvényesíteni a köztisztviselői illetményalap ügyében is. Azt javasoltuk a kormánynak, hogy 2006. január 1.-től a *mindenkori* minimálbér és a *mindenkori* köztisztviselői illetményalap legyen azonos, mégpedig oly módon, hogy fokozatosan jussunk el ehhez a szinthez. *2004-ben a köztisztviselői illetményalap a minimálbér 80 százalékát, 2005-ben pedig 90 százalékát érje el, hogy 2006-ban kialakulhasson az egyezőség.*

Ebben a megállapodási javaslatban szorgalmaztuk a *középfokú végzettségű köztisztviselők méltánytalan bérhelyzetének javítását*. Azt kezdeményeztük, hogy a középfokú végzettségűek esetében a *szorzószámok átlagosan 15 százalékkal növekedjenek*, illetve alanyi jogon és általánosan legyen biztosított a *képzettségi pótlék* azoknak a középiskolát végzett köztisztviselőknek, akik a munkakörükhöz előírt közép vagy felsőfokú szakképesítéssel rendelkeznek és a munkájuk során ezt alkalmazzák is, tehát a munkáltatójuk megköveteli tőlük ezt a szakismeretet.

Megállapodási elképzelésünkben harmadik pontként a *teljesítményértékelés* jogintézményének megmentésére tettünk javaslatot. Az elmúlt egy év azt igazolta ugyanis, hogy *ez a jogintézmény pénz nélkül megbukik*. Vagy egyesek szerint talán már meg is bukott, mivel a várttal éppen ellentétes hatást vált ki. Nem teljesítménynövelő, hanem a teljesítményt visszafogó a hatása. Ha ugyanis valakinek kiváló a teljesítménye, és költségvetési okok miatt csökkentik a beállási százalékát, annak

következménye nem szorul magyarázatra. Számos ilyen példa van, nem akarok kiragadni egy-egy helyzetet. Tudomásunk van arról, hogy a korábbi 115-120 százalékos beállásokat, sokszorosan kiválóra értékelt munkateljesítmény mellett tömegesen csökkentettek 105 vagy 100 százalékra.

A Ktv.-módosításról a részletek újbóli taglalása nélkül néhány dolgot érdemes összefoglalóan kiemelni.

- *Az ügykezelők* visszakerülnek a Ktv. hatálya alá, más bértáblával. Utaltam rá, hogy nagyon sok helyen karbantartották - a szakszervezeti tisztségviselők kezdeményezésére növelték - az ügykezelők fizetését, de átlagosan bizonyára valamennyiük számára bérnövelő hatással jár majd ez a kedvező változás.

- Sajnáljuk, hogy a kormányzat nem fogadta be a *fizikai alkalmazottak* visszaszervezésére megfogalmazott indítványunkat. Még mindig nem tekintjük az ügyet lezárnak, de reálisan arra kell számítanunk, hogy erre vonatkozó javaslatunknak nem lesz olyan támogatottsága, amely elegendő lenne az igényünk szerinti változtatáshoz. Az is valószínűsíti ezt, hogy az ellenzék - ne gondoljon senki valamiféle politikai felhangra - számunkra érthetetlen indíttatásból igen intenzíven támadja nemcsak a fizikai alkalmazottak, hanem az ügykezelők visszavételét is. Annyiból érthető a dolog, hogy az ő kormányzásuk idején szervezték ki őket. Reméljük, hogy a kormányzat nem fogad be ezzel kapcsolatos ellenzéki módosító indítványokat. Van ilyen javaslat ugyanis, például arról, hogy az ügykezelők ne kerüljenek vissza a Ktv. hatálya alá.

- *Az illetményeszorító 30 százalékkal* kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy ezt még az előző kormány ígérte meg. Ugyanakkor azonban tárgyilagosan azt is tudomásul kell vennünk, hogy a Medgyessy-kabinetnek kell kifizetnie. Erre vonatkozóan két nem lényegtelen körülményt szükséges megemlíteni. Abban állapodtunk meg, hogy a 2003. július 1.-től érvényes szorzóemelésnek 2004.-re nincs áthúzó hatása. Viszont visszamenő hatása van, mert egész évre vonatkozó bérfejlesztésnek tekinti ezt a kormányzat. Finanszírozási szempontból természetesen lesz áthúzó hatása, de nem szeretnénk azt hallani 2003. szeptemberében-októberében, hogy 2004.-re a köztisztviselők már megkaptak 2-3 százalékos bérfejlesztést. Nyilvánvaló ugyanis, hogy ami 2003. július elsejétől jár, az a következő év júniusának végéig érezteti a hatását.

- Jelentős bérnövelő hatással nem jár, de azért fontos változtatás az, hogy a középiskolai végzettségűek és a diplomások *legkisebb illetménye* a minimálbérnek illetve a diplomás minimálbérnek megfelelően alakul.

- *A ruházati költségterítés és az étkezési hozzájárulás* alanyi jogú elismerése számunkra fontos. Ami a ruházati költségterítés duplájára emelését illeti, - talán nem hat öndicséretnek - ez kifejezetten szakszervezeti követelés teljesítéseként került a jogszabályba.

- *A nyelvvizsgák honorálása* az önkormányzatok esetében az elmozdulás lehetősége az illetménykiegészítés vagy a vezetői pótlékok merev szabályai tekintetében.

Ezek mind-mind kedvező változások. Összességében azt mondhatjuk, hogy egy kis lépéssel ismét előbbre jutottunk.

4. Az egységes közszolgálati kerettörvényről

Az Országos Választmány valamennyi tagjának rendelkezésére áll az Elnökség állásfoglalása az egységes közszolgálati kerettörvény addig megismert koncepciójáról. Bízunk abban, hogy az MKKSZ ezzel kapcsolatos álláspontja egyértelmű és világos. Támogatunk egy olyan közszolgálati kerettörvényt, amely kifejezi a közszolgálat egyetemlegességét (közös vonásait), kijelöli a magánjogon alapuló munkajog és a közszféra munkajoga közötti különbségeket, s ha lehet, azonos szabályokat állapít meg azon jogintézményekre vonatkozóan, amelyeknél ezt mind a tudomány, mind az eddigi jogalkalmazás, mind pedig a munkavégzés szabályai, a felelősségi viszonyok és kötelek lehetővé, indokoltá teszik.

Partnerek kívánunk lenni ebben a munkában. Szilárd szakmai meggyőződéssel valljuk azonban, hogy ezt a munkát nem szabad elsietni. Csak szakmailag kiérlelt és az érintettek által is elfogadható és pénzügyileg megalapozott koncepció számíthat sikerre.

Nem szeretnénk ugyanis abba a helyzetbe kerülni, hogy az egységes közszolgálati törvény majdani - vélhetően igen kedvező - hatásaira hivatkozással elutasítsák vagy elodázzák 2004.-re vonatkozó igényeinket. Meg kell mondanunk őszintén, hogy azt sem szeretnénk, ha valamiféle egységesítés miatt jelentős munkavállalói csoportoknak sokáig afféle parkoló pályára kellene kerülniük.

5. Viszonyunk a reformokhoz

Amikor láthatóan küzdelmes és a vártnál sokkal több feszültséggel teli elmúlt esztendőről beszéltünk s az eredmények is sok szempontból újabb gondokat vetnek fel, azt hiszem, szükségszerű az előretétekintés. Az MKKSZ jövő ilyenkor tartja a VII. kongresszusát, amelynek előkészítéséhez 2003. második félévétől, őszétől hozzá kell kezdenünk. Az előző kongresszus programjának határozatainak teljesítéséről kell majd számot adnunk.

Addigra a kormányzattal is mindenféle szempontból rendezett viszonyokat kell kialakítanunk. Bízunk abban, hogy akkorra alá tudjuk írni azokat a megállapodásokat, amelyekről szóltam. Abban is bízunk, hogy a kormányzat is felismeri: ez kormányzati érdek. Jövő ilyenkor ugyanis a félidejéhez érkezik a kormányzati ciklus. Úgy gondolom, hogy akkor némileg másként kell viszonyulnunk a kormány teljesítményéhez, mint most, amikor még több bennünk a bizakodás, mint a kétség, s a csalódottságot vagy az eddigi tapasztalataink alapján megfogalmazott aggályainkat elnyomja a természetes énközvető tartozó remény.

Ezzel kapcsolatban alapvető kérdés a reformokhoz fűződő viszonyunk. Többször kifejtettük: *az MKKSZ reformpárti*. Támogatunk minden olyan reformot, amely átláthatóbbá, az állampolgárok számára jobban hozzáférhető szolgáltatóvá teszi a közszolgálatot. Ismét utalok Medgyessy Péter miniszterelnöknek a SZEK III. kongresszusán elhangzott beszédére. A kormányfő egy új jelzöt tett az állammal kapcsolatos fogalom elé. *Takarékos* államról beszélt. Nem hiszem, hogy olyan ingerülten kellene reagálnunk erre az új jelzőre, mint annak idején reagáltunk az *olcsó* állam jelszavára.

Mindazonáltal mi szívesebben hallanánk a működőképességre, a szolgáltatásra, a demokráciára, a hatékonyságra, a szociális érzékenységre vonatkozó jelzőket. Ám e tekintetben is az a helyes magatartás, ha bizakodóak vagyunk és *minden olyan változtatást támogatunk, amelynek a megfelelő humánpolitikai összefüggéseit is ismerjük*.

Ma még nem vagyunk abban helyzetben, hogy akármilyen néven ismert vagy kevésbé ismert ideákat vagy idea-programokat véleményezzünk. Azt tudjuk, hogy részben a különböző műhelyekben, részben a különböző politikai egyeztető fórumokon valami készül a közigazgatás ügyében. Nyilvánvalóan ez nem csak érdekképviselési kérdés, noha sok összefüggésben az is.

Bízunk abban, hogy a kormányzat által bejelentett szeptemberi kormányülés előtt lesz lehetőségünk arra, hogy részleteiben is megismerjük és akkor mondjunk róla felelős véleményt.

6. A foglalkoztatási helyzet

A közsféra foglalkoztatási helyzete - a ténszámok ismeretében - 2002.-ben kedvezően alakult. Jelentős létszámot érintő átszervezés, létszámcsökkentés vagy csökkenés nem volt. Ez utóbbiról is szólnunk kell, mert az elmúlt években megtapasztalhattuk: nem csak csökkentés volt, hanem költségvetési módszerekkel kikényszerített létszámcsökkenés is. 2002.-ben ilyen nem borzolta a kedélyünket.

Erre számítottunk 2003.-ban is. Ismét megerősítem azt, amit mindig is hangsúlyoztunk: megalapozott szakmai álláspontunk szerint *sem túlfoglalkoztatottság, sem létszámirtalék nincs a magyar közszoigazgatásban*. Nem állhatom meg szó nélkül, mert egyszerűen ostobaságnak tartjuk azok megnyilatkozását, akik 30 százalék körüli létszám-többletről és ezzel összefüggésben túladóztatásról beszélnek.

Meg kell mondanunk: mi nem elégedhetünk meg a jelenlegi közszoigazgatási létszámviszonyok globális stabilizálásával, mert alapvető munkavállalói - és lakossági érdek is - fűződik ahhoz, hogy a foglalkoztatás ha nem is kizárólagosan, de döntően közszoigazgatási jogviszony keretében történjen.

A létszámcsökkentéssel és létszámcsökkenéssel, valamint a közszoigazgatási jogviszony „oldásával” kapcsolatban is vannak gondjaink. Ismeretes a Kincstári Vagyonigazgatóságnál történt létszámcsökkentés, de jónéhány önkormányzat is tett hasonló lépést. Legújabbban éppen a családsegítő szolgálatokat, a szociális gondozókat és a védőnőket kényszerítik különböző közhasznú társaságokba.

Ezzel összefüggésben is meg kell erősítenem: a politikai döntéshozó felelősségét - legyen az a kormányzat vagy az önkormányzat - természetesen nem tudjuk és nem is akarjuk átvállalni. Nyilvánvaló, hogy mindkét szinten majd a választóknak kell elszámolni. De ezzel kapcsolatban ragaszkodunk ahhoz, hogy bármilyen módon is kerüljön sor privatizációra vagy más társaságba átszervezésre, a munkavállalók szempontjából fontos foglalkoztatási és bérezési garanciák legyenek meg. Ettől nem tudunk eltekinteni.

7. Szakszervezetünk belső helyzete

Mindig is mondtuk: pártpolitikailag semleges, de hagyományosan a baloldali értékekkel, a szociális demokrácia pragmatizmusával rokonszenvező szakszervezeti tagságunk - ágazati-szakmai hovatartozásától függetlenül - érdekelt abban, hogy a mindenkori hatalom alapvető értéként kezelje a létbiztonságot, a foglalkoztatási biztonságot, az életszínvonal növelését, a szociális és egészségügyi szolgáltatásokat.

Ebből adódó alapkövetelményünk az, hogy a munka világát érintő döntések előkészítésébe országos, ágazati és helyi szinten egyaránt vonják be képviselőinket. Ez a mi küldetésünk.

Tavaly ilyenkor arra számítottunk, hogy a rendszerváltás után több mint egy évtizeddel a szakszervezeteknek - köztük az MKKSZ-nek is - nem tiltakozó akciókra, demonstrációkra kell készülniük, hanem felelős társadalmi szerepvállaláson nyugvó, garanciákkal megerősített jogosítványainkat gyakorolhatjuk a következő években. Az eddigi tapasztalatok szerint nem teljesen erről szolt az elmúlt év. Gondolom, abban is egyetérthetünk, hogy nem valamiféle szakszervezeti vágyalomról ábrándozunk, hiszen Európa fejlett országaiban a társadalmi kiegyensúlyozottság, a konszenzusos rendezettség egyik alapfeltételét az erős szakszervezetek adják. Az elmúlt napok történései egyértelműen jelezték az európai szakszervezetek erejét. Európa nyugati felén a kormányok nem akarják megkerülni és nem is kerülnek meg a szakszervezeteket, nem tekintenek el a partneri mivoltból fakadó kötelezettségeiktől.

Abban bízunk, hogy ez Magyarországon is így lesz. Azt reméltük, hogy soha többé nem kell félniük a munkatársaikat képviselő kollégáinknak, nem kell attól tartaniuk, hogy amikor a szakszervezet a munkáltatót - uram bocsá' a kormányzatot - ellenőrzi, emiatt retorzió lehetséges, vagy legalábbis kedvezőtlen reagálást kaphatnak. *Mi természetesen továbbra is minden törvényes eszköz alkalmazására készek és képesek is vagyunk*. Arra készülünk - a kormányváltás után most már egy évvel talán még határozottabban mondhatjuk - hogy *demonstrációk és tiltakozó akciók helyett a tárgyalóasztalnál fogunk egyezkedni és ott tudunk megegyezni*.

Leglényegesebb erőnk természetesen a tagsági támogatottság. Továbbra sem kívánunk semmiféle hatalmi hátszéllel érvényesülni. Úgy gondoljuk: megfogalmazhatjuk azt az igényünket, hogy *másfajta viszonyra számíthatunk, másfajta viszonyt várunk a jelenlegi kormánytól, mint amit eddig tapasztalhattunk*. A stílus rendben van, csak a tartalommal és az eddigi változtatásokkal lehetünk elégedetlenek.

Leginkább az okoz nehézséget számunkra, hogy *a kormány a közszoigazgatási munkáltatójaként bizony nem minden tekintetben mutat példát*. Munkáltatóként olyan dolgokat enged meg, amiket - hatósági szerepénél fogva a munkaügyi, munkabiztonsági felügyelet vagy más ellenőrző szervek útján éppenséggel kifogásol a versenyszférában. Az a helyzet ugyanis, hogy ha nem is olyan mértékben, mint 1999-2002 között tapasztalható volt, változatlanul jelzéseket kapunk arról, hogy közszoigazgatási munkáltatók üldözik a szakszervezeti tisztségviselőket, megtorolják, ha munkatársaik képviselésében kezdeményeznek valamit, esetenként pedig egzisztenciális létük is fenyegetettségbe kerül. A törvénytelen elbocsátástól sem riadnak vissza, ha érdekeiket sértő szakszervezeti lépéssel találkoznak.

Nagyon lényeges ezért, hogy kezdeményezésünkre most *a kormányzat a közszoigazgatási szerveknél vizsgálja a helyi érdekegyeztetés működését, a munkavállalói jogok érvényesülését*. Miután ezt mi kezdeményeztük, kérem szakszervezetünk tisztségviselőit, hogy megkülönböztetett figyelmet fordítsanak a vizsgálatra. Az ezzel kapcsolatos tapasztalatokat a lehető

legszelesebb körben kell majd ismertetnünk és értékelnünk, hiszen ez a vizsgálat nem csak a mi számunkra jelent majd tükröt, hanem a közsféra munkáltatójaként funkcionáló kormány számára is.

Az érdekegyeztetés intézményrendszerével kapcsolatban is van még tennivaló. Hogy csak két olyan fontos tárcát említsék, mint a Pénzügyminisztérium, vagy a Foglalkoztatási és Munkaügyi Minisztérium - ez utóbbi érdekegyeztetésnek minden szinten kulcsszereplője - saját területén a tárcaszintű érdekegyeztető fórumokat a mai napig nem hozta létre. Éppen ezért kezdeményeztük László Csaba pénzügyminiszternél és kezdeményezni fogjuk Burány Sándor munkaügyi miniszternél, hogy saját maguknál is hozzák létre a tárcaszintű érdekegyeztetés fórumát. Bár a környezetvédelmi tárcánál megalakult, nem megfelelően működik az érdekegyeztető fórum. Idestova egy esztendeje vajúdik és még mindig nem jött létre a földművelésügyi tárcánál. Funkcionál a Belügyi Érdekegyeztető Tanács.

Magunkról elmondható, hogy az MKKSZ stabil szakszervezet, erősödik. Ha nem is látványosan növekszik, de nem is csökken a taglétszám. Megyei szervezeteink hatékonyan segítik a munkahelyi szervezeteket, a szakmai tanácsok jól működnek.

Nyugdíjas Tanácsunk minden várakozást felülmúlóan aktív, időügyi kérdésekben kezdeményező, a Ktv. nyugdíjasokra vonatkozó szabályainak felülvizsgálataért úttörő lépéseket tett. E helyről is igen jó érzéssel köszönjük Nyugdíjas Tanácsunk vezetőinek és közreműködőinek, hogy bizonyos szempontból aktív kollégáinknak is példát mutatnak. Munkájuk rácsafol azokra a véleményekre, aggályokra, amelyek szerint túl korai volt ilyen intenzív szintre emelni a nyugdíjasokkal való foglalkozást. Örülünk, hogy eredményeik felülmúlják a várakozásainkat.

Remélhetőleg ez következik majd be ifjúsági ügyekben is. Ifjúsági Tanácsunk létezik ugyan, de a működésével vannak gondjaink. Bízunk abban, hogy a különböző pályázatok és új kihívások ösztönzést adnak a fiataloknak is és az MKKSZ Ifjúsági Tanácsa ismét mutogatni fogja korábbi oroszlánkörmeit.

A szakszervezetek társadalmi szerepének és fontosságának megfelelően részt vállaltunk az EU-csatlakozási kampányban. A „100+1 kérdés az Európai Unióról” elnevezésű rendezvénysorozatunk mindenütt sikert aratott. Számításaink szerint több ezer köztisztviselővel, közszolgálati dolgozóval volt alkalmunk interaktív módon beszélni a csatlakozás kérdéseiről. Biztos vagyok abban, hogy rajtunk nem múltott a szavazás napján tapasztalt mérsékelt részvételi arány. Örülünk, hogy a népszavazás végül is a várt eredményt hozta.

Számos szakmai konferenciát rendeztünk, francia, olasz, spanyol tanulmányi delegációk jártak nálunk. A jövő héten például az olasz közigazgatás igen jeles szakemberei jönnek hozzánk konferenciára, amely iránt remélhetően részünkről is széles körű lesz az érdeklődés.

E helyről is köszönetünket fejezzük ki azért a támogatásért, amelyet az elmúlt évben konföderációnktól, a SZEF-től kaptunk. Ezt nem valamiféle protokolláris készítésre mondom és nem is azért, mert körünkben van dr. Szabó Endre, akinek a SZEF elnökévé történt újbóli megválasztásához én is tisztelettel és szívből gratulálok. Talán nem formaságnak hat, ha azt kérem, hogy az Országos Választmány jegyzőkönyvben rögzítse elismerését, köszönetét azoknak a kollégáinknak, - Borbáth Gábornak, Michalkó Péternek és Smrcz Ervinnek - akik most távoztak a SZEF alelnöki tiszteből. Nagyon szívesen dolgoztunk velük, harmonikus volt velük az együtt munkálkodás. Bízunk abban, hogy - ha nem is ebben a minőségükben, de - a jövőbenis élő marad a kapcsolatunk.

Mi a magunk részéről elkötelezetten támogatjuk a SZEF III. kongresszusán elfogadott program végrehajtását. Különösen fontosnak tartjuk a programnak azt a pontját, amely célul jelölte meg az egységes magyar közszolgálati konföderáció létrehozását. Közel másfél évtizeddel a szakszervezeti ősrobbanás után igen szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy nem a szétforgácsolás és nem az önállóság, az autonómia túlhajszolása hozhat eredményt, hanem az összefogás. Ebben az MKKSZ adott esetben a saját helyzetének ártékelésével is hajlandó zászlóvivő szerepet vállalni és megtenni mindent az egység érdekében.

Örülünk annak, hogy a közel két évvel ezelőtt, hosszú bizalmatlan időszak után elhatározott együttműködésünk testvérszervezetünkkel, a Közszolgálati Szakszervezetek Szövetségével jól alakul, a Közszolgálati Egyeztető Bizottság jól működik és igen sok kérdésben azonos a véleményünk vagy zökkenőmentesen tudjuk egyeztetni álláspontunkat.

Elismeréssel tartozunk annak a több mint háromezer MKKSZ-tisztségviselőnek, akiknek köszönhető az MKKSZ sikerei, azok az eredmények, amelyekről 2002.-es tevékenységünk kapcsán beszámoltunk.

Tisztelt Országos Választmány!

Nem a kötelező optimizmus vezérel, amikor azt mondom: *nehézségeink ellenére is jobb lehetőségűnek, sikeresebbnek látom a jövőt* és önökkel is ennek szeretném láttatni. A rendszerváltozás minden korábbi időszakához képest érettebbek az esélyeink arra, hogy a kormányprogramban meghatározott, számunkra igen kedvező változások bekövetkezzenek. Ezért ma nagyobb határozottsággal jelenthetjük ki, hogy a VI. kongresszusunkon elfogadott program megvalósításához igen jók az esélyek. Így sok szempontból bizakodóak lehetünk.

Szakszervezetünk tagsága biztonságtudatának, életminőségének megalapozásához is megvannak az adottságok. De természetesen jelentős mértékben rajtunk is múlik, hogy ezekből az adottságokból, lehetőségekből mit sikerül megvalósítanunk. Higgyük el, és győzzünk meg másokat is arról, hogy az MKKSZ valóban hiteles és remélhetően sikeres szakszervezet is.

Hozzászólások, vélemények

Richweisz Ferenc,
az MKKSZ Békés megyei titkára,
alapszervezeti titkár

Örömmre szolgált hallani a főtitkári referátumot, mert - talán a tízegynéhány éves együttműködésünknek is köszönhetően - én is több hasonló gondolatot vettem papírra. Felszólalásomnak azt a címet adhatnám: „Ígéret és valóság -

érdekegyeztetés fent és lent". A többféle funkcióból adódóan részese vagyok a fenti érdekegyeztetésnek és alapszervezeti titkárként a lentinek is.

A közelmúltban olvastam a kormány internetes honlapján: „*Medgyessy Péter kormányfő szerint csak magasabb fizetésű, pártsemleges hivatalnokokkal lehet csökkenteni a korrupciót. Ennek megfelelően a köztisztviselők további béremelésre számíthatnak a jövő év júniusáig. Az új kormány - folytatva a köztisztviselők életpályájának, illetményének rendezését - jövő év júliusáig újabb jelentős illetményemelést hajt végre.*” És mit mondott Lamperth Mónika belügyminiszter? „*Új alapokra helyeztük a közszolgálati és az önkormányzati érdekképviselőkkel való együttműködést, a korábbinál jobban bevonjuk őket a törvényelőkészítő folyamatba.*”

Hol és mikor hangzottak el ezek az észrevételek? 2002. július 1-jén a Köztisztviselők Napjának budapesti központi ünnepségén. Mi valósult meg mindebből?

Az illetményalapot 2003. július 1-jével befagyasztották, egyetlen forinttal sem emelték. Az országgyűlési képviselők, akik nagy előszeregettel hangsúlyozzák, hogy függenek a köztisztviselői illetményalaptól, nem emelték ugyan a saját illetményalapjukat, de a saját szorzójukat jelentősen feltornázták. A köztisztviselők hada tehát szinte semmit nem kapott, illetve egy jeles vállalkozótól annyit, hogy a köztisztviselők sokan vannak és minden gazdasági bajnak okozói. Ha egyszer ez az illető sima állampolgárként bemenne egy okmányirodába a saját ügyét intézni, rájöhetne, hogy sokan vagyunk-e vagy kevesen.

A felszólaló aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a módosított Ktv. 129. paragrafusának 1. bekezdése szerint a munkáltatói jogkör gyakorlója a törvény hatálybalépésétől számított 60 napon belül, 2003. július 1-jei hatállyal köteles megállapítani a köztisztviselő felemelt szorzóval járó illetményét. Így előfordulhat, hogy az érintettek csak októberben kapják meg az emelt pénzt. Vigasztaló csak az, hogy július 1-jéig visszamenő hatállyal.

Az érdekegyeztetés témakörét érintve Richweisz Ferenc reményét fejezte ki, hogy az illetékesek majd az érdekképviselőkkel is megosztják a munkavállalói jogok érvényesüléséről az önkormányzatoknál elkezdődött vizsgálatok tapasztalatait. A munkahelyeken ugyanis alig érzékelhető ebben az ügyben változás. A vizsgálat ellenőrzése során a megyei közigazgatási hivatalhoz kitöltve folyamatosan visszaérkező kérdőívek azt igazolják, hogy a mindenkor hatalom továbbra is hatalom marad. Mindegy, hogy milyen színű a zászló.

Mi, köztisztviselők természetesen nem vitatjuk a hatalom jogosítványait, de sok helyen azok a személyek gyakorolják a köztisztviselők feletti hatalmat, akiknek funkciójukból adódóan más területen kellene azt tenniük. Több hivatalban például a polgármester sakkozik az apparátussal, kénye-kedve szerint küld el vagy vesz fel dolgozókat. Ez a hivatalvezetői feladatkört ellátó jegyző kompetenciája és nem a polgármesteré. Ilyen ügyekre vonatkozó konkrét példákat tudunk sorolni Békés megyéből.

Törvényt sért az is, hogy egyes polgármesterek úgy helyeznek tisztségviselőket más munkakörbe, hogy erről senkit meg nem kérdeznek. Pedig ezt is jogszabályok rögzítik. Ki-ki a maga területén végiggondolhatja, miként zajlott le a múlt év égén az úgynevezett költségvetési érdekegyeztetés. A testületi anyagokat már régen kiküldték a képviselőtestület tagjainak, amikor összeültünk véleménycserére. Ez úgy zajlott, hogy bementünk a mi véleményünkkel és kijöttünk az övékével, s így kipipálható volt az érdekegyeztetés.

A munkahelyi szakszervezeti tisztségviselők esetében sok múlik a személyi elfogadottságon, a kapcsolatokon. Amíg azonban a munkahelyi függőséggel együtt jár az elbocsáthatóság és a retorzió valamilyen formájának lehetősége, addig mindig számolnunk kell bizonyos fokú megalkuvással. Az alapszervezetek szintjén több helyen még távol állunk attól hogy nem kell félniük azoknak, akik munkatársaik érdekeit képviselik, kiállnak értük.

Dr. Marosi János

alapszervezeti titkár

(Budapest VIII. kerületi Polgármesteri Hivatal)

Kollégái véleményét tolmácsolva a felszólaló jelentős lépésnek minősítette a közalkalmazottak átlagosan 50 százalékos béremelését, de csalódásként élték meg, hogy a köztisztviselői illetményalap nem emelkedett 2003-ban. Elismeréssel méltatják az MKKSZ bérügyekben tett erőfeszítéseit, s egyetértenek azzal, hogy demonstráció és tüntetés helyett a tárgyalásos érdekérvényesítést helyezi előtérbe a szakszervezet.

Örülünk, hogy az ügykezelők az érdekképviselő követelése nyomán hamarosan visszakerülnek a Ktv. hatálya alá - mondta egyebek között Marosi János. - Nálunk az ügykezelők már megnézték az illetménytáblát. Őszintén szólva nem voltak túl lelkesek. És máris felvetődtek tisztázatlan kérdések. Például az, hogy a 10 százalékos illetménykiegészítés adható-e ügykezelőnek. Mi régebben adtunk, most nem látok erre vonatkozó egyértelmű utalást a törvényben.

A másik tisztázást kívánó kérdés a kollektív szerződés ügye. Nekünk 42 kiszervezett dolgozónk volt, csináltunk nekik kollektív szerződést. Most 15 körüli vagy annál kevesebb lesz a Ktv. hatálya alá nem tartozó, fizikai állományú kollégáink száma. Kérdésünk, hogy ebben a helyzetben mit tehetünk, hiszen a Munka Törvénykönyve szerint üzemi megbízottat választottunk, de azt csak 15 fő fölött lehet. Hatályát veszti a kollektív szerződés vagy mi lesz? Sőt az is gondunk, hogy az üzemi megbízottunk ügykezelő, ezért ha a Munka Törvénykönyvének hatálya alá tartozók száma eléri a 15 főt, akkor új üzemi megbízottat kell választanunk.

Most foglalkoznunk kell a fizikai dolgozók bérfeljlesztésével is, hiszen a köztisztviselőkhöz hasonlóan ők sem kaptak béremelést 2003-ra. Szakszervezetünk kötelességének érzi, hogy képviselje az ő érdekeiket is.

Július 1-jével a bérszorító végre beáll 100 százalékra. Az igazat megvallva mi reménykedtünk, hogy erre hamarabb, már 2003. január 1-jével sor kerül. A szorzóemeléssel kapcsolatban is van kérdésünk. A teljesítményértékelés révén némileg növelni lehetett a kereseteket. Nálunk a bérkeret 3 százalékát lehet differenciálásra felhasználni. Vannak 105 százalékra beállt dolgozóink. De mi lesz most? Mi azt szeretnénk, hogy a beállítás ne változzék, hiszen a BM álláspontja szerint - amelyet nem láttunk, csak hallottunk róla -, évente egyszer lehet a beállást meghatározni. Nem szeretnénk, ha a szorzóemelés lenyelne azok beállási százalékát, akik az átlagosnál jobban dolgoztak. Kérnünk kellene tehát a BM-et, hogy ezzel kapcsolatban adjon ki valamilyen határozott állásfoglalást.

A Ktv. módosításával kapcsolatban több változtatásnak örülünk, de sajnáljuk, hogy a kormány által betervezett

változathoz kiharad az ECDL számítógépes képzés támogatása, pedig a BM előterjesztésében még szerepelt. Jó lenne, ha ez a téma visszakerülhetne a módosításba, mert hosszú távon szükségünk lenne erre az ösztönzésre.

A felszólaló a továbbiakban felvetette, hogy nincs gazdája a köztisztviselők és a pedagógusok számára másfél évvel ezelőtt indított hároméves számítógépes akciónak, a kilátásba helyezett képzés nem kezdődött el, ennek hiányában pedig félő, hogy akkor vissza kell adni a már megkapott számítógépet. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Sulinet Expressz akciót is érdemes kihasználniuk a családoknak kedvezményes számítógép vásárlásra.

Végül a kormány és a közszolgálati szakszervezetek tervezett középtávú megállapodásával összefüggésben azt javasolta: a köztisztviselők és a közalkalmazottak összefogva lépjenek fel azért, hogy a bértábla és az illetményalap befagyasztása sem 2004-ben, sem máskor ne ismétlődhessen meg.

Bukta Tibor,

az MKKSZ Heves megyei titkára

A választmányi ülés beszámolóiból, gazdag háttérinformációiból megállapítható, hogy az MKKSZ 2002-ben aktívan tevékenykedett, minden olyan szakmai kérdésre reagált, ami a közszolgálatban dolgozókat foglalkoztatta, érintette. Ez pozitívan értékelendő még akkor is, ha szakszervezetünk nem minden véleményét, állásfoglalását fogadták be a döntéshozók. De legalább tettük, amit tennünk kellett.

A magam tapasztalatai is megerősítik több tisztviselő kollégámnak azt az álláspontját, hogy a kormány lépései a köztisztviselők számára egyaránt jelentettek bizakodást, várakozást és csalódást is. Bizakodás az 50 százalékos közalkalmazotti béremelés, csalódás a köztisztviselői bérfagyasztás. Igaz, a bérfagyasztással szemben a szóbeli beszámoló - amely az írásos anyagnál kritikusabb volt - úgy fogalmazott, hogy a szorzóemelésből hátralévő 30 százalék megadása feloldja a fagyott részeket.

Ezzel kapcsolatban abban reménykedünk, hogy lesz fedezete és idejében megkapjuk, mert ebben az ügyben is nagy a várakozás. Nem a bizalmatlanság, hanem az eddigi tapasztalatok alapján. Amikor ugyanis az önkormányzatok az idei költségvetést tárgyalták, éles viták zajlottak arról, hogy honnan lesz fedezet a közalkalmazottak 50 százalékos béremelésének kifizetésére. Mivel a kormány nem adta oda az ehhez szükséges pénzt az önkormányzatoknak, ebből a közszolgálat számára igen kedvező kormányzati elhatározásból számtalan feszültség keletkezett. Ezért igen fontos, hogy a szakszervezetek a jövőben jobban ragaszkodjanak a bérintézkedések fedezetének egyértelmű tisztázásához is.

Bukta Tibor ezután az érdekegyeztetés viszonyairól szólva emlékeztetett arra, hogy nincs minden közszolgálati munkahelyen szakszervezet, ami azért hátrányos, mert a kormány - elismerendően - a szakszervezeteket tekinti a társadalmi párbeszéd letéteményeseinek. A felszólaló végül elismeréssel méltatta az MKKSZ Nyugdíjas Tagozatának eddigi tevékenységét és az arról szóló részletes információt. Felvetette: nem minden köztisztviselői intézményben terveztek pénzügyi fedezetet a nyugdíjas köztisztviselőkkel kapcsolatos - a Ktv.-ben megjelölt - feladatokra.

Dr. Szabó Endre,

a SZEF elnöke:

Mindenekelőtt köszönöm a gratulációt és természetesen azt a segítséget is, amelyet az MKKSZ részéről mindig érzem az elmúlt négy évben. *Az MKKSZ a SZEF nagyon aktív, konstruktív szervezete*, amelyre mindig számíthatunk, akár demonstrációról, akár szakmai konferenciáról vagy más rendezvényről volt is szó. Nagyon bízom abban, hogy ez a jövőben sem lesz másként. Erre nyomatékot ad az a körülmény - aminek én személy szerint is nagyon örülök -, hogy Fehér József kollégámat a konföderáció III. kongresszusán imponáló, azt is mondhatnám, elsöprő szavazataránnyal választották a SZEF alelnökévé. Ez a szavazatarány számomra azt bizonyítja, hogy nemcsak az MKKSZ, hanem más szervezetek is értékelték és értékelték azt az eredményes munkát, amelyet az MKKSZ-ben a főtitkár úr, az elnök úr és mások is végeztek.

Ami a SZEF egy héttel ezelőtt megtartott III. kongresszusát illeti, az előző két kongresszussal összevetve is nagyon jó szellemű, hasznos és az összefogást demonstráló tanácskozás volt, amely egyben azt is hangsúlyossá tette, hogy *a SZEF ma a magyar közéletben ismert és elismert konföderáció*. Ez kifejezésre jutott abban is, hogy jelen volt és felszólalt a miniszterelnök, részt vett több miniszter, államtitkár és más állami vezető, sőt eljött a versenyszféra egyik legjelentősebb szervezetének képviselőjében Széles Gábor is. Azt hiszem tehát, hogy a SZEF társadalmi szerepének, kormányzati partnerségének erősítését célzó törekvéseink eredményesek voltak.

Meggyőződésem, hogy *arra az összefogásra, amelynek igényét erőteljesen érzékelhettük a kongresszuson, az előttünk álló időszakban is nagy szükségünk lesz*. Világosan látható ugyanis ma már, hogy *nem könnyű évek elé nézünk*. Egyfelől azért, mert a nemzetközi környezetben is veszedelmes jelenségek tapasztalhatóak. A gazdasági recesszió következményeként a környező országokban is igyekeznek újra benyújtani a számlát a közszférának és másoknak is a nyugdíj vagy egyéb szociális juttatások vonatkozásában. Emiatt komoly demonstrációkról kapunk híreket Ausztriából, ahol számottevően meg akarják nyírni a nyugdíjakat, köztük a közszolgálati nyugdíjakat. Németországban is nagyon súlyos merényletek készülnek a közszférával, s benne a köztisztviselőkkel szemben is. Eddigi privilégiumaikat, nyugdíjrendszerüket, 14. havi garantált fizetésüket, stb vissza akarják venni.

Teljesen nyilvánvaló, hogy a recesszió hatása Magyarországon is érzékelhető. Noha a Medgyessy-kormány barátságosabb velünk, mint az előző volt, természetesen nagyon élénk figyelmet fordít arra is, hogy másutt miként próbálják kivédeni a recesszió kedvezőtlen hatásait. Egyáltalán nem lehet tehát kizárni, hogy nálunk is megjelenhetnek olyan szándékok, amelyek a munkavállalóknak általában, s a közszférában alkalmazottaknak sem kedvezők.

Ennek jelei már tapasztalhatóak. Bizonyos pénzügyi, közgazdasági körök és mások - akiknek van befolyásuk a kormányzati gondolkodásra is - egyre erőteljesebben hangoztatják, hogy az ország költségvetési deficitjében, államháztartási egyensúlyának gondjaiban az egyik leglényegesebb tényező, hogy sokat költöttek el a közszolgálatban dolgozók, elsősorban a közalkalmazottak béremelésére. Ezt - mondják - csak korrigálva lehet folytatni. Eljuthatunk tehát olyan következtetésre, amelyre a Valutaalap is jutott: be kell fagyasztani a közszféra béreit, vissza kell venni a szociális juttatásokból, kevesebbet kell fordítani a már amúgy is alig-alig működőképes egészségügyre, stb. Ilyen jelenségekkel kell tehát szembenéznünk.

Azok a körök, amelyek most a közszférát teszik bűnbakká az ország jelenlegi gazdasági-pénzügyi helyzetéért, egyre harsányabbak. Ezért a következő időszakban nyilvánvalóan fontos teendők, hogy kikérjük magunknak és visszautasítsuk az

ilyen - egyre erőteljesebb - hangokat. Az is elkerülhetetlen, hogy - amint ezt a SZEF III. kongresszusán a miniszterelnök úr jelenlétében tettük - határozottan felhívjuk a kormány figyelmét: nagyon bízunk abban, hogy a kormány nem ezekre a hangokra hallgat, hanem a saját programját igyekszik megvalósítani.

Arra számítunk, hogy a kormány nem felejt el azt, amit eddig is vallott: a magyar gazdaság teljesítőképességének, versenyképességének rendkívül fontos komponense éppen a közszféra produktuma. Márpedig befagyasztott bérekkel nem lehet színvonalasabb közszolgáltatásra számítani. Nem szabad tehát megállítani azt a folyamatot, amelyről Fehér József is beszélt: a közszféra iránti érdeklődés némi megélénkülését, a közszféra presztízisének kezdeti javulását. De természetesen még szó nincs arról, hogy ezzel a javulással már elégedettek lehetünk.

Az első nagyon fontos teendők tehát kivédeni a közszférát bűnbaknak kikiáltók befolyását, meggátolni térhódításukat a magyar kormányzati gondolkodásban és intézkedésekben. Hozzáteszem: a SZEF - és az MKKSZ is - mindig realista volt. Miközben tehát fel kell lépünk az ellen, hogy a gazdasági és a pénzügyi egyensúly gondjait ismét a közszférára hárítsák, nem hagyjuk figyelmen kívül a magyar gazdaság helyzetének alakulását sem. Vagyis realistának és pragmatistának kell lennünk, amikor kialakítjuk követeléseinket a következő évi bérekről folytatandó tárgyalásokra.

Ez a realitás azonban természetesen nem terjedhet odáig, hogy megelégedhetnénk a keresetek színvonalának reálértéken tartásával. A miniszterelnök úrnak a SZEF-kongresszuson erről mondott szavait úgy értelmezem, hogy azok 2003-ra, a közalkalmazottakra vonatkozóan érvényesek. Ez megfelel a SZEF ideai minimális követelésének, de nem értelmezem 2004-re. A jövő évvel kapcsolatban másokkal együtt én is úgy gondolkodom - s véleményem szerint a SZEF-nek és minden szakszervezetnek úgy kell gondolkodnia - hogy nem csak a reálérték megőrzésére, hanem bizonyos mértékben a felzárkóztatás irányába teendő további lépésre is szükség van. E lépés mértékét nyilvánvalóan józanul, tárgyilagosan, az ország helyzetéért és a közszféra munkavállalóiért egyaránt felelősséget érezve kell majd kialakítanunk a tárgyalásokon.

A középtávú megállapodás ügyét mindenképpen szorgalmazzuk. A SZEF-kongresszuson is hangsúlyosan szóvá tettük ezt. Kaptunk már jelzést arra, hogy a közeli napokban reagálni fog a kormány a hozzánk küldött koncepciójával kapcsolatos javaslatainkra. Remélem, hogy még a nyári szabadságolások megkezdése előtt elkezdődhetnek a tárgyalások. Abban is bízom, hogy a megállapodás reményeket, bizonyos kérdésekben pedig garanciákat is adhat az általunk megfogalmazott igényekre.

Nagyon aktuális kérdés a közszféra átalakítása. Ez is olyan ügy, amellyel napjainkban és a következő időszakban szembe kell néznünk.

Az egészségügy átalakítása körül ma már elég hangos - sajnos nem a közvélemény, hanem egyelőre csak a szűkebb körű politikai közvélemény. A szélesebb értelemben vett közvélemény valószínűleg azért csendes, mert még nem ismeri pontosan, hogy miről van szó. A SZEF-ÉSZT Unió ezzel kapcsolatos állásfoglalásában nem azt utasítjuk el, hogy az egészségügy fejlesztéséhez és átalakításához igénybe vegyenek magántőkés forrásokat is. Csak azt vitatjuk, hogy abban a formában kell-e ezt tenni, ahogyan ezt ma tervezik, vagyis részben az egészségügyi intézmények privatizálása, másrészt a profitban érdekelt tőkés köröknek az üzemeltetésben megszerzendő jogosultságai formájában. Előre látható, hogy ez olyan ügy lesz, amely nemcsak az egészségügyben dolgozó munkavállalók szempontjából, hanem általános értelemben minden állampolgár szempontjából is nagy figyelmet érdemel.

De napirenden van a közoktatás reformja és a közigazgatás reformja is. Ezeknek lehetnek - és bizonyos mértékében sajnos lesznek is - munkavállalói szempontból hátrányos hatásai, amelyekkel foglalkozni kell majd. Ezekkel a reformképzésekkel kapcsolatban az az álláspontunk - s ezt a SZEF III. Kongresszusa is megerősítette - hogy *humán közszolgáltatásokat ha nem is kizárólagosan, de jellemzően köztulajdonú közintézményekben és közszolgálati jogviszonyban kell nyújtani*. Ehhez minden módon igyekszünk ragaszkodni, s ennek megfelelően lépünk fel minden olyan törekvéssel szemben, amely a közszolgálatot magánosítani akarja, a közszolgálatban dolgozókat pedig kiszervezni szándékszik a közszolgálati jogviszonyból.

Hozzáteszem: számolnunk kell viszont azzal, hogy bizonyos területeken bizonyos nagyságrendben bekövetkeznek ilyen jelenségek. Szakszervezetpolitikai szempontból ez azért érdemel figyelmet, mert valószínűleg át kell majd értékelnünk a SZEF-nek és egyes közszolgálati szakszervezeteknek azt a hosszú éveken át követett felfogását, hogy a SZEF a közszolgálati jogviszonyban foglalkoztatott munkavállalókat képviseli. Úgy gondolom, mindinkább számításba kell vennünk azt, hogy *a SZEF a humán közszolgáltatást ellátó dolgozókat képviseli, függetlenül attól, hogy milyen jogviszonyban vannak*. Természetesen fontos, hogy döntő többségük közszolgálati jogviszonyban legyen.

Ez azért lényeges szakszervezetpolitikai kérdés, mert világosan kell látnunk, hogy a közszolgálati jogviszonyból kikerülők nagyon is rászorulnak a jogvédelemre. Ugyanakkor világossá kell azt is tennünk, hogy ez a jogvédelem a közszolgálati szakszervezetekben lesz legteljesebben biztosítható számukra.

Következésképpen tehát a közszféra szakszervezeteiben nagy szükség lesz az összefogásra, az együttműködésre a versenyszféra szakszervezeteivel, általában a szakszervezetek erejének, akcióképességének növelésére. Ehhez kérem és várom az Önök segítségét is.

Návrádi Kálmáné,

a Családsegítő OSZT Elnökségének tagja

A közszolgálati kerettörvényre mind nagyobb szükség van. Köztudott, milyen sokszor hangolják egymás ellen a két közszolgálati törvény - a Ktv. és a Kjt. - hatálya alá tartozókat. Példa volt erre a közalkalmazottak tavalyi béremelése, de sok más esetről is tudunk. Az egységes törvénnyel el lehetne kerülni ezeket a szembeállításokat. Tapasztalatom, hogy a rendszerváltás óta minden negyedik évben hihetetlen viharok dúlnak. A köztisztviselőknek el kell végezniük a választási feladatokat, méghozzá az adott település politikai irányítóinak igényei szerint. Szeretnénk, ha nem kellene konfliktusosan megélnünk négyévente ezeket az időszakokat. Korábban köztisztviselő voltam, most közalkalmazott vagyok. Összesen 36 éve dolgozom a közszférában. Jól ismerem tehát mind a két közszolgálati ág problémáit. A közalkalmazotti törvény a végkielégítési idő plafonját 20 évben szabja meg. Javaslom, hogy az egységes közszolgálati törvény ezt igazságosabban rendezze, ne legyen különbség a két közszolgálati ág végkielégítési szabályai között.

Az egységes közszolgálati törvény megalkotásától a szociális kedvezmények különbözőségének megszüntetését is

várom A lakáshoz jutást megkönnyítették a köztisztviselőknek, pótlólag a tűzoltóknak és a belügyi dolgozóknak, amit nagyon jól tettek. De kérdezem: és a többiek? Ők nem a közt szolgálják? Mindez azt az érzést kelti az emberben, mintha valamilyen láthatatlan centrifugális erő folyton kicsapná a kedvezmények köréből a közszolgálati dolgozók egy részét. Azt várjuk, hogy egyre kevesebb ilyen eset történjen.

Saját tapasztalataimmal is szeretném megerősíteni a családsegítő OSZT beszámolójának és Fehér József úr referátumának az érdekegyeztetésről szóló megállapításait. A reményeknél mi sem jutottunk tovább a szociális érdekegyeztetésben. Egyre nehezebbnek - és ezért mind fontosabbnak - tartom a munkahelyi érdekegyeztetést. Úgy érzem ezzel kapcsolatban, hogy nem újult meg eléggé a szakszervezetek szervező tevékenysége. Gondjaink nem csak a fluktuációból fakadnak. Sok közszolgálati munkahelyen szolgálat helyett változatlanul hatalmat gyakorolnak a Polgármesteri Hivatal és a Képviselő Testület választott tisztségviselői. S ez nem csak velünk, alkalmazottakkal szemben érvényesül, hanem átsugárzik a lakossághoz fűződő viszonyra is. A szakszervezetnek az ilyen jelenségekkel szemben is fel kell emelnie a szavát, ez növelheti a vonzerőnkét.

A közalkalmazottak 2002. szeptemberi jelentős béremelésének nagyon örültünk, de úgy vettük, hogy ez csak a sokéves elmaradást pótolta. Még nem érzem megalapozottnak azokat a sajtóhíreket, amelyek szerint megkezdődött a visszaáramlás a közszférába. Nekem például 36 évi közszolgálati munkám, négy diplomám, három szakirányú vizsgám és intézményvezetői beosztásom mellett bruttó 172 ezer - nettó 86 ezer - forint a fizetésem. Társaságban szégyellem bevallani. Ki irigylit ezt?

A felszólaló végül fontosnak mondta a központtól a megyékhez, onnan pedig az alapszervezetekhez irányuló tájékoztató munka további javítását és azt is, hogy a megyei titkárok mindegyike pontosabban informálja az MKKSZ országos központját a hozzá tartozó szervezetekben tapasztalható gondokról.

Árva János,

az MKKSZ budapesti szervezetének elnöke

Az érdekegyeztetés tapasztalatairól szólva az MKKSZ budapesti szervezetének elnöke azt a véleményét fejtette ki, hogy változóban van a fórumok működésének tartalma. Az eddig - tíz egynéhány évig - kialakult gyakorlat alapján nem jelentett gondot, ha a kormány az érdekegyeztető tárgyalások befejeződése előtt beterjesztette az Országgyűlésnek a költségvetési tervet, mert a kormányoldal egyéni képviselői indítvány formájában vállalta a szakszervezetekkel kötött megállapodás pótlólagos beépítését a költségvetési javaslatba. A legfrissebb tapasztalatunk viszont az, hogy a kormányoldal a továbbiakban nemigen akarja követni ezt a gyakorlatot. Inkább azt tanácsolják - mintegy leiskolázva bennünket - hogy tessék elmenni a parlamenti bizottságok üléseire és ott felvetni mindazokat a javaslatokat, amelyek esetleg jobba tehetik az eredeti előterjesztést. Ez történt a köztisztviselői törvény legutóbbi módosításának tervezetével is.

Rossz tendencia az is, amit tegnap végigéltem az Országos Érdekegyeztető Tanács Szociális Bizottságának ülésén: a kormányzati oldal arra hivatkozott, hogy a figyelembe nem vett szakszervezeti javaslatok ügyében nem kell nagy gondot csinálni, hiszen nemsokára elészül az egységes közszolgálati kerettörvény, amely majd megoldja az eddig rendezetlen problémákat. Ez hazugság. Tudniillik még a kerettörvény koncepciója sem került a kormány elé, nemhogy a törvénytervezete készülne. S a koncepció elfogadása után is hol van még a törvényalkotás folyamata?

Azzal a gonddal is szembe kell néznünk, amit Marosi János kollégánk vetett fel? Mi lesz azokkal a közigazgatásban dolgozó fizikai állományú alkalmazottakkal, akik nem kerülnek vissza a Ktv. hatálya alá? A Munka Törvénykönyve előírja, miként lehet kollektív szerződést kötni a versenyszférához tartozó munkahelyeken. Köztudott, hogy a 15 főnél kevesebbet foglalkoztató munkahelyeken nem lehet kollektív szerződést kötni. Minden munkajogi érdekegyeztető tárgyaláson felvetjük ezt a problémát. A Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium azonban átmutat a Belügyminisztériumra, a belügyi illetékesek viszont azt mondják, hogy a kiszervezett fizikaiak nem köztisztviselők, oldja meg a velük kapcsolatos munkajogi ügyeket a munkaügyi tárca. Ez a kérdés tehát kormányzati szempontból nincs rendezve, s emiatt jó ideje nem tudunk előbbre jutni ebben az ügyben. Pedig nem kevés munkavállalót érint. Magyarország EU-csatlakozásával kapcsolatban jogos az az igény, hogy mi, a munkavállalói oldal képviselői tegyünk meg mindent a teljes jogú EU-állampolgári mivolthoz szükséges informáltságért. De a kormány is adjon meg minden segítséget ahhoz, hogy a jelenlegi EU-polgárokhoz közelítő szinten élhessünk, dolgozhassunk.

Fehér József vita-összefoglalója

A hozzászólásokban nem hangzott el olyan vélemény, amely a referátumban kifejtettől eltérő álláspont kialakítását javasolta volna. Ezért engedjék meg, hogy csak néhány gondolatra reflektáljak.

Árva János kollégánk hozzászólásában fogalmazódott meg markánsan, de mások is érintették azt az aggályt, hogy nem túlburjánzó-e az én optimizmusom. Meggyőződésem, hogy nem. *Higgyünk abban, hogy fontosak vagyunk!* Nem azért, mert a miniszterelnök azt mondta a SZEK Kongresszusán, hogy erős szakszervezetek csak a közszférában vannak. Medgyessy Péter ehhez hozzátette: nem arról van szó, hogy például a Mozdonyvezetők Szakszervezetének érdekérvényesítő képességét bárki is lebecsülné, hanem arról, hogy a szervezettség és az erő másképpen jelenik meg. Reméljük, hogy valóban így van. Abban a szférában, ahol a legerősebb munkáltató, a kormány vagy az állam a partner, a munkavállalók nyilvánvalóan beismerik, hogy *erős munkáltatóval szemben erős szakszervezetre van szükség.*

Azért vagyok optimista, mert a rendszerváltás után közel másfél évtizeddel valóban mindenki számára evidencia az, hogy az érdekképviseletben nincsenek egyéni megoldások. A jogérvényesítéshez szakszervezet, munkavállalói érdekképviselet kell. Már réges régen választ adtunk arra a sokszor ismételt kérdésre: mit ad nekem a szakszervezet? Erőt, biztonságot, támogatást és az összefogás erejét adja. A potyautasok pedig majd rá fognak jönni, hogy mindazt, amit mi közösen kiharcoltunk nekik, előbb utóbb nem vehetik el szégyenérzet nélkül.

Úgy érzékelttem, magyarázatra szorul az is, miért nem vesznek részt tanácskozásunkon kormányzati tisztségviselők. Nem azért nincsenek itt, mert lebecsülnék az MKKSZ-t. Abban állapodtunk meg, hogy most nem hívunk meg kormányzati képviselőket. Vannak itt - és örülünk, hogy megtisztelték tanácskozásunkat - olyan velünk együttműködő, kormányzati oldalon dolgozó kollégáink, akik ezúttal nem a kormányzat képviselőjeként, hanem velünk együttműködő partnerként

vesznek részt munkánkban.

Návrádi Kálmánné kolléganőnk tett említést arról, hogy egyes közszolgálati munkáltatók miként viszonyulnak a szakszervezethez. Néhány évet még valószínűleg várni kell arra, hogy a miniszterelnök egy kongresszuson majd előzenekeljen nekünk az MKKSZ himnuszát, ha lesz himnuszunk. Ez minden bizonnyal még nem a VII. Kongresszusunkon következik be. De a világban és Európában is igenis van olyan kormányfő, aki nemhogy egyetlen percig sem gondolkodik azon, hogy elmegy-e egy szakszervezeti kongresszusra, hanem kötelességének érzi, hogy ott legyen, - az éneklés már csak következmény - s ott beszéljen a közszolgálat szempontjából rendkívül fontos kérdésekről. Nyilvánvalóan úgy tartja ugyanis, hogy egy közszolgálati szakszervezet kongresszusa az adott országban olyan közéleti fórum, amelynél a közszolgálat számára nincs fontosabb.

Egyebek között ezért vagyok optimista. S azért, mert meggyőződésem, hogy EU-csatlakozásunk ezeket a szokásjogokat, ezeket a teljesen természetes megnyilvánulásokat is a magyar közélet szerves részévé fogja avatni.

Ha megengedik, részleteiben nem reagálok a hozzászólásokban felvetettekre. Egyrészt azért, mert valamennyivel egyetértek, másrészt pedig azért, mert ezeket a témákat be kell építeni az MKKSZ Elnökségének 2003.-2004. évi munkaprogramjába. Néhány konkrétumot azonban szeretnék megemlíteni.

Nemcsak Návrádi Kálmánné kolléganőnk, hanem mindannyiunk figyelmébe szeretném ajánlani a SZEF programját, amelyben nagyon hangsúlyosan szerepel az egészségességgel kapcsolatos gondolkodás. Ez áll a programban: *a közszolgálat valamennyi munkavállalója számára alanyi jogon legyen biztosítva a ruházati költségtérítés*. Most ugyanis nincs biztosítva minden számára. A köztisztviselőnek törvényben biztosított alanyi jogon jár, a közalkalmazottnak esetleg kollektív szerződésben lehet kiharcolni.

A SZEF programjában van az is, hogy törvény rendelkezék az étkezési hozzájárulás alanyi jogáról. A közalkalmazott ugyanis nem alanyi jogon juthat hozzá, a köztisztviselőnek viszont alanyi jogon jár az étkezési hozzájárulás adómentes összege. Az MKKSZ kezdeményezte az állami kezességvállalás mellett igényelhető lakáshitelt. Szó sincs arról tehát, hogy úgy gondolnánk: vannak privilégiumok, amelyeket valakiknek féltetniük kell, másokat meg ki kellene rekeszteni belőlük.

Az egységes közszolgálati törvénnyel kapcsolatos MKKSZ véleményt tartalmazza az a testes információcsomag, amelyet az Országos Választmány tagjai kézhez kaptak. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy az abban foglaltak minden itt ülő számára ismertek legyenek. De még fontosabb, hogy azok a munkahelyeken dolgozó kollégáink is ismerjék, akiken az MKKSZ tekintélye múlik, akiktől sikeres munkánk függ. Közülük sokan vannak itt. De a dolgok nem itt dőlnek el, hanem a frontvonalban: otthon, a munkahelyeken.

Nekünk, valamennyiünknek azért kell dolgoznunk, hogy biztonságos háttere legyen annak, aki alapszervezeti titkárként, bizalmiként, elnökségi tagként vagy bármilyen más tisztségben majd szemben áll a munkáltatójával. Adott esetben remegő térdekkal, mert előfordulhat, hogy a munkáltató csak egy, a munkában elkövetett hibára, tévedésre vár és kirúgja a kollégáiért következetesen kiálló, számára kényelmetlen beosztottakat. Sajnos sok ilyen esetről kapunk hírt. Az illetőt rendszerint nem érdekli, hogy törvényt sért. Utána természetesen megindul a mi gépezetünk is, mindent megteszünk a bajba jutott kollégánkért, a törvénysértés szankcionálásáért. Az esetek többségében nem is eredménytelenül. De amíg igazságot kap a kollégánk, azokat a napokat, heteket át kell élni.

Bukta Tibor barátunk gondolatával fejezem be: *az MKKSZ 2002-2003-ban tette azt, ami a kötelessége*. Nagyon köszönöm, hogy az Országos Választmány tagjai ebben a kötelességtudó cselekvésben együttműködő társak voltak.

A felszólalásokra adott főtárgyi válasz után az Országos Választmány egyhangúlag elfogadta az Elnökség írásos beszámolóját és Fehér József referátumát.

Tájékoztatók az MKKSZ elkülönített alapjainak működéséről

Képzési alap

Gozman Józsefné, az MKKSZ alelnöke a képzési alapot kezelő bizottság nevében megerősítette: a 2002. évi tapasztalatok is igazolják, hogy jó döntés volt a tagdíjbevételek 2%-a erejéig létrehozni a képzési alapot. A bizottság nagy körültekintéssel koordinálja és bírálja el a képzési programok finanszírozásával kapcsolatos igényeket, javaslatokat, kezdeményezéseket. 2002-re vonatkozóan csak néhány szervezettől - csupán az OSZT-k-től - érkezett pályázat képzés finanszírozására. Kiemelést érdemel az évek óta folyamatosan képzést szervező OSZT-k közül a Közigazgatási Hivatalok, az Államháztartási Hivatalok és a Munkaügyi OSZT ezzel kapcsolatos tevékenysége.

A képzésre fordítható összegek 13 %-át a Munkaügyi OSZT 4-4%-át pedig az Államháztartási Hivatal és a Közigazgatási Hivatali OSZT használta fel. Megyei szervezésben az MKKSZ Komárom megyei szervezete rendezett képzést Tatabányán az SZB-tagok részére.

A rövid felsorolás azt a benyomást keltheti, hogy kevés volt a képzés, oktatás. Ez azonban nem fedi a valóságot, hiszen a múlt évben kétnapos szeminárium volt a Friedrich Ebert Alapítvány (FES) szakszervezeti projektje rendezésében Budapesten Magyarország EU-csatlakozásának felkészülési szakaszához kapcsolódóan. Ezen több szakszervezeti tagunk vett részt. Az MKKSZ és a KSZSZ közös konferenciát rendezett a közszolgálati etikáról, országos szakmai-érdekvédelmi tájékoztató konferencia volt a fővárosban a közalkalmazottak 2002. szeptember 1.-től megvalósult béremelésének főbb jellemzőiről, a béremeléssel összefüggő szakszervezeti érdekképviseleti temivalókról. Kiemelendő az MKKSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei szervezete által Nyíregyházán rendezett regionális konferencia, amelyen a rendező megye, valamint Heves és Hajdú megye szakszervezeti tisztségviselői vettek részt. A téma az EU-tagsággal mind jobban előtérbe kerülő minőségbiztosítási rendszer közigazgatási alkalmazásának követelménye és lehetősége volt. Erről - és a 2002.-es

közalkalmazotti béremelés munkáltatói és szakszervezeti feladatairól - más megyékben is voltak konferenciák. Az MKKSZ Budapesten és Békés megyében is rendezett ilyen konferenciát.

Több konferencia is témájául választotta az etikai kódex megalkotásával kapcsolatos kormányzati és szakszervezeti elképzeléseket. Az MKKSZ Országos Nyugdíjas Tanácsa idősgyógyi konferenciát rendezett a BM és az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium támogatásával.

Példaként említhető, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei szervezetünk részben térítési díjat kérve tartja oktatásait. Igaz, ez a bevétel nem a képzési alapba, hanem az egyéb bevételek kategóriába kerül. De bizottságunk figyelmet érdemlőnek tartja és követésre ajánlja ezt a képzési formát.

Az oktatási-képzési programokra szánt összegek 70%-át tették ki a közvetlen költségek: előadói díjak, teremterlet, oktatási anyagok, stb. A PEB megállapításai is megerősítik, hogy a képzési alappal gazdálkodás a költségtakarékosság és az ésszerűség jellemezte. A képzési alaphoz a tervezettnél 130 ezer forinttal több volt a kiadás, ezért az MKKSZ ugyan ilyen likviditási összeget csoportosít át, amelyet a 2003. évi bevételből kell a tartalékalapba visszafizetni.

A képzési alap 2003. évi bevételi terve 3 millió 265 ezer forint. Az MKKSZ Elnöksége a szakszervezet 2003. évi teljes bevételéből 5 millió forintot javasol oktatási-képzési célokra felhasználni. A 130 ezer forint visszafizetését is figyelembe véve ez azt jelenti, hogy idén a tavalynál 1 millió 605 ezer forinttal többet költhetünk tisztségviselőink képzésére. Bővülnek tehát a lehetőségeink. Az MKKSZ stratégiai ügynök tekinti a képzést. Konkrét szakmai tartalom nélkül nem támogat és nem is finanszíroz képzést.

A képzési alapot kezelő bizottság 2003.-ra is azt szorgalmazza, hogy minél több önkéntes és önálló pályázatot nyújtsanak be az OSZT-k és a megyei szervezetek. Igényünk, hogy a benyújtott képzési tervek pontosan tartalmazzák a tervezett képzések időtartamát, témáit és a pályázati költségeket is jelöljék meg. Annak külön örülnénk, ha mellékelnék a regisztrációs lapot is, mert így pontosan megállapítható lenne, hogy az adott évben hány szakszervezeti tisztségviselő vett részt képzésen. 2002.-ben több ezer szakszervezeti tag, tisztségviselő volt részese az MKKSZ különböző oktatási, képzési programjainak.

Szociális alap

Dr. Németiné Bozsoki Zsuzsa, az MKKSZ alelnöke, a szociális alapot működtető bizottság vezetője arról tájékoztatta az OV tagjait, hogy bizottságuk legalább kéthavonta rendszeresen ülést tart és dönt a beérkezett segélykérelmekről. A múlt és július 1.-től napjainkig 11 ülést tartott a testület és 460 kérelemről döntött. 429 esetben nyújtottak támogatást, összesen 5 millió 667 ezer Forint összegben.

A 460 kérelmező közül 31 gyermekszületés alkalmából, 59 haláleset, 339 rendkívüli helyzet - rászorultság - miatt részesült segélyben. Egy személynek átlagosan számítva 13.279 Forint jutott.

A szociális alaphoz 2002.-ben összesen 2.831.000 Forint állt rendelkezésre. Ezt a keretet a szociális alapot működtető bizottság túllépte. Az alaphoz kellett fedezni a postaköltségeket és a banki kiadásokat is, tehát nem csak a segélyezés terheli az alapot.

A 2003. évi terv szerint 3.265.000 Forint áll majd a bizottság rendelkezésére. Ebből április végéig 1.197.000 Forint kifizetésére került sor. A postaköltség 31.080 Forint volt.

A működés eddigi tapasztalatai alapján nem változott az, hogy nem elsősorban azoktól a kis létszámú szervezetektől érkeznek az igények, amelyek helyben nem tudnak kigazdálkodni pénzt segélyezésre. Az is változatlan, hogy még mindig nem eléggé alapos a kérelmek indoklása, a helyi szakszervezeti vezető nem kellő módon segíti a bizottság megnyugtató döntését egy-egy kérelem ügyében. Igaz, némileg javított a helyzeten az a 2002. nyarán született megállapodás, amelynek alapján a munkahelyi szakszervezeti vezetők az MKKSZ megyei titkárainak is megküldik a kérelmeket véleményezésre. Így biztosabb lehet a döntés arról, hogy megalapozott-e az adott igény vagy sem, mert a megyei titkár rávezeti a kérelemre a személyes tapasztalatain alapuló ajánlását.

Jó lenne elérnünk, hogy ez a rendszer még olajozottabban és főleg gyorsabban működjön. Időt nyernénk például azzal, ha a munkahelyi szervezetek közvetlenül a megyei titkárnak küldenék a segélykérelmeket. Sok esetben nagyon hasznos volt a megyei titkár véleménye, előfordult, hogy azt figyelembe véve emeltük meg a segély összegét.

Sajnos változatlan az a tapasztalatunk, hogy az adatlapokat vagy hiányosan töltik ki a kérelmezők, vagy nem mellékelik hozzá a segélyezési szabályzatban rögzített dokumentumokat. Pedig ezeket feltétlenül látnunk kell a döntést megelőzően. Gyermek születésekor a születési anyakönyvi kivonat, temetési segély kéréséhez a halotti anyakönyvi kivonat másolatát kérjük, mert csak így tekinthető hitelesnek a kérelem. Ha ugyanis adatpótlásra vissza kell küldenünk a papírokat a kérelmezőnek, akkor csak a következő bizottsági ülésen, több hét múlva dönthetünk az ügyben.

Eddig összesen 27 esetben kellett formai és tartalmi hiányosságok miatt elutasítani segélykérelmet. De előfordult olyan eset is, amelyben egyértelműen érzékelhető volt, hogy a kérelmező úgy gondolja: a rendkívüli segély alanyi jogon jár, ha egyszer kéri. Az illető kereseti viszonyai és egyéb feltételek azonban egyáltalán nem azt mutatták, hogy nehéz helyzetben lenne. Négy esetben azért kellett elutasítanunk a kérést, mert egy éven belül már kapott segélyt a kérelmező.

Nagyon nehéz döntenie a bizottságnak, amikor egyetlen munkahelyi szervezettől jóformán már minden szakszervezeti tag adott be segélykérelmet, s a szakszervezeti titkár mindegyiket ugyanazzal az egyetlen mondatok támogató típusmondattal továbbítja, és a megyei titkár is csak ennyit ír rá: „Támogatom”. Az ilyen egyszavas indoklások esetén a bizottság csak a kereset összegére támaszkodhat, s nem biztos, hogy így a legjobb döntés születik meg.

Jó lenne, ha minden érintett - MKKSZ-tag, munkahelyi bizalmi, titkár, megyei titkár, OSZT vezető, stb. - újra áttanulmányozná a kongresszus ide vonatkozó döntésének indoklását.

Az MKKSZ elsősorban a szolidaritás szempontjait figyelembe véve hozta létre ezt az alapot, amelynek lényege, hogy a valóban rendkívüli helyzetbe került MKKSZ-tagok támogatását segítsük vele.

El kell ismerni, hogy olykor sajnos kissé dőcögős a döntési folyamat. Magam is kaptam emiatt panaszos telefonokat. A döntést követő postai átutalás sem gyors. Ezen mindenképpen változtatni kell a jövőben.

A döntésre jogosult bizottság kéthavonta ülésezik. Ez is hosszú idő lehet a kérelmező számára egy rendkívüli helyzetben. Ezért jó lenne, ha döntésünk után rövidebb idő alatt jutna el a központból a segélyösszeg a rászorulóhoz. Ez a jövőben mindenképpen megpróbáljuk meggyorsítani.

Összességében a jelzett gondok ellenére is az a határozott véleményem, hogy a kongresszus jól döntött, amikor szociális alap létrehozását határozta el. Az alap további működtetéséhez a feltételek változatlanul adottak ebben az évben is. Csak rajtunk és a munkahelyi szervezetekkel való korrekt - hangsúlyozom : korrekt - együttműködésen múlik, hogy az alap valóban betölti-e a feladatát, s minél több nehéz élethelyzetbe jutott MKKSZ-tagnak segíthessünk.

Sztrájkalap

Árva János, az MKKSZ alelnöke, a sztrájkalapot kezelő bizottság vezetője arról tájékoztatta az Országos Választmányt, hogy a sztrájkalap nem fog, hanem gyarapodik. Ez lehet jó is, rossz is, megítélés dolga. Utalok a múlt év végi, ez év eleji töprengéseinkre, hogy mi legyen, figyelmeztető sztrájk, vagy demonstráció, - tette hozzá. Végül a nyílt levél mellett döntöttünk, annak költségei azonban nem a sztrájkalapot terheltek.

Ami a sztrájkalap összegét illeti, abból tagságunk felét meg tudnánk hívni egy vacsorára. Azért nem mondok konkrét számot, mert a szakszervezetek ezt sehol a világon nem szokták nyilvánosságra hozni. Annyit jelezhetek, hogy ez az összeg lassan elegendő lesz egy egynapos sztrájkra.

Az Országos Választmány a három tájékoztatót egyhangúlag tudomásul vette.

Döntés az MKKSZ 2003. évi központi költségvetéséről és a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság jelentéséről

Az MKKSZ Elnöksége 2003. április 24.-i ülésén fogadta el a szakszervezet 2003. évi központi költségvetésének részletes tervét, amelyet az Elnökség írásban terjesztett jóváhagyásra az Országos Választmány elé. A testület vita nélkül, egyhangú szavazással jóváhagyta az előterjesztést.

Ugyancsak vita nélkül, egyhangú szavazással fogadta el az OV az MKKSZ Pénzügyi Ellenőrző Bizottságának írásos jelentését, amely mind a bevételek, mind a kiadások tekintetében megalapozottnak, realitásnak és teljesíthetőnek minősítette az MKKSZ 2003. évi központi költségvetését.

Határozat a 2004. évi MKKSZ-tagdíjról

Az MKKSZ Elnöksége alternatív javaslatot tett írásban az Országos Választmány elé a 2004. évi tagdíjról. Az „A” változat szerint - tekintettel az idei és a jövő évi várható fizetésemelésekre - 700-ról 800 Forintra emelkedne a tagdíjmaximum 2004-ben. A „B” változat szerint viszont maradna 700 Forint, de ebben az esetben számolni kellene azzal, hogy a kiadások nominál értékében sem növekedhetnének, és különböző szolgáltatásokat csökkenteni vagy megszüntetni kényszerülne a szakszervezet.

Az írásos előterjesztéshez fűzött szóbeli kiegészítőjében Fehér József főtitkár emlékeztetett arra, hogy a rendszerváltás után az MKKSZ az anyagi ellehetetlenülés határán volt. A 17 Millió Forint adósság mellé 12 Millió forintos befagyott befektetés párosult. Ebből a csaknem 30 Millió Forintos hiány-helyzetből küzdötte fel magát a szakszervezet a mai kiegyensúlyozott viszonyok közé. Ma már jelentős sztrájkalapunk van, nem jelentéktelen tartalékalappal, szociális és képzési alappal rendelkezünk.

Most egyebek között azért készítettünk két változatú javaslatot a 2004. évi tagdíjmaximumra, - mondta a főtitkár - mert például arra gondoltunk, hogy az eddig kísérleti jelleggel működtetett üdültetést elérhetőbb szolgáltatássá emelő üdültetési alapot hozunk létre. A balatonlellel üdülő eladásából származó és ránk jutó bevétel legalább 50 %-át ugyanis a törvény előírása szerint üdülővásárlásra kell fordítani 2003. szeptemberéig. De milyen üdülőépületet lehet venni 10 Millió forintból?

Hozzáteszem: az MKKSZ azon kevés szakszervezet közé tartozik, amely az 1989-90 előtti helyzetből örökölt vagyont minden darabjával, minden fillérével pontosan el tud számolni. Az örökölt vagyomból ugyanis soha egyetlen fillért sem költöttünk működésre. Ez azért volt lehetséges, mert az Országos Választmány mindig olyan tagdíjrendszert határozott meg, amely biztosította a működőképeséghez szükséges bevételeket. Most, amikor arra kérem az OV tagjait, hogy beszéljünk meg, milyen tagdíjfizetési változat felelne meg leginkább a jelennek és a jövőnek, nem azért kértem szót, hogy valamiféle apparátusi érdeket szolgáló, vagy a tagság előtt nehezen képviselhető kiadásra kérjek fedezetet.

Nem gyakran kértem pénzt az OV-tól az MKKSZ apparátusában dolgozó kollégáim fizetésemelésére. Tavaly ezt megtettem és őszintén szólva vegyes érzelmeket keltett bennem, hogy elszigetelten ugyan, de mégis találkoztam az apparátusi béremelést elítélő véleményekkel. E bírált fizetésemeléssel sikerült elérnünk, hogy egyik-másik két diplomás megyei titkárunk fizetése most már 100 ezer Forint. Nem gondolunk arra, hogy a keresetük 2004.-ben elérje a közszolgálati átlagkeresetet. De azt sem gondoljuk, hogy megszolgáltatlan igény lenne, ha azt szeretnénk, hogy az ő pénzük is tartson valamilyen arányban lépést a közszolgálati átlagkeresetekkel.

Az OV döntését mint mindig, most is nagy tisztelettel tudomásul fogom venni. Szeretném, ha ez a döntés konszenzussal születne meg, mindenki számára elfogadható azonos értékeket, elveket vallva. Ha nem így történik, az élet akkor is megy tovább. Korábban egyesek azt jósolták, hogy a tagság tömeges kilépéssel reagál majd az évenkénti, erőszakos, durva

tagdíjmelésre. Közös jóérzéssel állapíthatjuk meg, hogy a tagság nem így reagált.

Azzal, hogy az OV 2001.-ben és 2002.-ben hozott döntésével 100-100 Forinttal emeltük a maximális tagdíj összegét, - amely jelenleg 700 Forint - az alacsony keresetű kollégáinkon szeretnénk segíteni, mert így évről-évre több jut helyben is, meg a központban is segélyezésre. Ezek a kollégáink megérdemlik a megkülönböztetett figyelmet, mert ők általában 1% körüli tagdíjat fizetnek, míg a magasabb fizetéssel rendelkezők csak fél % körülit.

Az MKKSZ Elnöksége a közszolgálati keresetek jelentős javulása ellenére ma még nem látja adottnak a feltételeket a felső korlát nélküli 1 %-os tagdíj bevezetésére. Tény azonban, hogy ez felelne meg az arányos teherviselés, a valódi szolidaritás elvének és ez jelentene végleges költségvetési stabilitást mind a munkahelyi, mind az országos szakszervezeti szervezeteknek. Ezért az Elnökség a felső korlát nélküli 1%-os tagdíj fokozatos bevezetését támogatja. Álláspontja szerint 2005. január 1.-jétől a tagdíjmaximum a mindenkori diplomás minimálbér 1%-ának megfelelő (100 forintra kerekített) összeg lehetne, s a tagdíj a következő kongresszusi ciklus végéig, 2007-2008-ra érhetné el a felső korlát nélküli 1 %-át.

Az Országos Választmány 60 igen és 17 ellenszavazattal úgy döntött, hogy 2004-ben az idei 700 helyett 800 Forint legyen a havi tagdíjmaximum az MKKSZ-ben.

A testület vita nélkül szintén elfogadta az Elnökség tájékoztatóját az MKKSZ nemzetközi kapcsolatairól és megszavazta az a javaslatot, hogy az MKKSZ az eddigi megfigyelői státuszt után 2004.-től teljes jogú tagként kérje felvételét a Független Szakszervezetek Európai Szövetségébe (CESI).

Új tisztségviselők és testületi tagok választása

Az Országos Választmány többfordulós, titkos szavazással választott új tisztségviselőket és testületi tagokat a megüresedett helyekre.

1. A Vereczkei Mihály halálával megüresedett alelnöki posztra **Lautner Péter** elnökségi tagot, a Környezetvédelmi és Természetvédelmi OSZT társelnökét választotta az OV.

2. A Lautner Péter alelnökké választásával és Székely Pál lemondásával megüresedett két helyre **dr. Tóth Gellért** a BM TÁH SZB elnökét és dr. Kádár Ilonát, a Bács-Kiskun megyei TÁH Bériroda vezetőjét választotta a testület az MKKSZ Elnökségének tagjául.

3. A PEB elnöki tisztéről egészségi okok miatt lemondott Kakuk János utódjaként **Tornyai Lajosné**, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei TÁH belső ellenőre, eddigi PEB-tag lett az MKKSZ Pénzügyi Ellenőrző Bizottságának elnöke.

4. PEB-tagnak a Tornyai Lajosné elnökké választásával és dr. Gondosné dr. Petheő Mária lemondásával megüresedett két helyre **Terdikné Szolnoki Erzsébet**, a Somogy megyei Munkaügyi Központ ellenőrzési osztályvezetőjét, a munkahelyi MKKSZ-szervezet gazdasági felelősét és **Buszlauer Ferencné**t a helesfai Boróka szociális otthon gazdasági vezetőjét választották.

A szavazatok összeszámlálása és az eredmény kihirdetése után dr. Kiss Sándor elnök meleg szavakkal méltatta az MKKSZ Pénzügyi Ellenőrző Bizottságának elnöki tisztségétől egészségi okok miatt megváló Kakuk János hosszú időn át, magas színvonalon és nagy felelősséggel végzett társadalmi munkáját. Kakuk János a PEB feladatainak betöltését előmozdító önzetlen, lelkiismeretes tevékenységével szermélyesen is hozzájárult az MKKSZ szervezeti megerősödéséhez, ahhoz, hogy az MKKSZ mára a magyar szakszervezeti mozgalom egyik elismert szervezete lett. Dr. Kiss Sándor az MKKSZ Elnöksége nevében - a tanácskozáson részt vevők nagy tapsa közben - ajándéktárgyat nyújtott át Kakuk Jánosnak.

Dr. Kiss Sándor elnöki zárszava

Az Országos Választmány napirendjén szerepelt témákkal kapcsolatban az elnök kiemelte: 2001 és 2002 eredményes év volt az MKKSZ számára. 2003-mal már nem lehetünk annyira elégedettek, abban pedig bizonytalan vagyok, hogy milyen minősítést adhatunk majd 2004.-nek - mondta. A kormány nyilatkozata, amely maximum 3 %-os reálkereset növekedést ígért 2004.-re, azt vetíti előre, hogy nem sok esélyünk van az illetményalap és a Kjt. illetménytábla-tételeinek változására. A kormányzati nyilatkozatokban ugyanis nem az alapilletményről volt szó, hanem keresetemelkedésről, amelyet két tényező befolyások: az egyéb juttatások és az adócsökkentés.

Készüljünk fel kedvezőtlen dolgokra is

Már a 2003.-as költségvetéshez mellékelt 2004.-es sarokszámok sem sok pozitív dolgot ígértek számunkra. A pénzügy illetékesei a következő évre valójában nem számoltak jelentős bérpolitikai intézkedéssel. Ennek ellenére az írott formában és szóban is kinyilvánított céljainkhoz továbbra is tartanunk kell magunkat. Azt azonban alaposan végig kell gondolnunk, hogy milyen eszközöket fogunk felhasználni törekvéseink alátámasztására. Nem szabad még egyszer olyan helyzetbe kerülnünk, mint amilyen az ez év tavaszára meghirdetett akcióval kapcsolatban előállt. Egyrészt a tények némi túlreagálásával, másrészt a bizonytalankodással kissé magunkat is bizonytalanná tettük, azt illetően, hogy milyen erőt képviselhetünk.

Egy kapitalista - főleg egy újkapitalista - országban, mint amilyen a miénk is, a kormány elsősorban a tőke megtérülésére hagyatkozik. Ne legyenek kétségeink: a munkáltatókat - ide értve az államot is - nem szociális szempontok vezérlik. A mai Magyarország a tőkés társadalom állama, amelyben mi szabad polgárok vagyunk, a szabadság, egyenlőség, testvériség alapján. Egyelőre van politikai szabadságunk, de nem biztos, hogy az egyenlőség és a testvériség érvényesül.

A jövő alakulását ma még előre nem láthatjuk. Ennek ellenére fel kell készülnünk az események kedvezőtlen

alakulására. Nem csak olyan módon, ahogyan azt tettük 2002 végén és 2003 elején. Lehet, hogy erősebb eszközöket kell alkalmaznunk.

Jelentős változásokkal számolhatunk. Valószínűsíthetően van némi kódosítás mindabban, ami most a tervbe vett egységes közszolgálati törvény ügyében tapasztalható. Jó hivatkozási alapul szolgálhat a törvény előkészítése arra, hogy 2003-2004-ben ne legyenek jelentősebb közszolgálati bérfejlesztések, mert 2005-ben vagy 2006-ban majd úgyszólván történik valami. Ez nagyon rossz számunkra, mert szakszervezeti szempontból csak annyi sikerre számíthatunk, amilyen mértékben csökkenteni tudjuk a várható negatív hatásokat.

Fontos változások - választások éve vagy évei következnek. Nemcsak az EU-tagság következményeivel kell számolnunk, hanem olyan közigazgatási reformmal is, amely jelentős strukturális változásokat hoz. Régiók alakulnak ki, megváltozhatnak a szervezeti hovatartozások. Elég arra gondolnunk, hogy nem zárult le - és valószínűleg a közeljövőben sem zárult le - a földhivatalok bírósági és közigazgatási hovatartozása. Feladat és hatásköri finanszírozási reformok vannak előkészületben. A közszolgáltatások - nem csak az egészségügy, hanem az egész rendszer - reformja szintén előttünk áll. Ugyanis az egész államháztartás új finanszírozási rendszere is kidolgozás alatt áll.

Nagy kérdés, hogy miként reagálunk mindezt. Úgy gondolom, meg kell fontolnunk egy olyan új program kidolgozását, amely válaszol ezekre a kihívásokra. Ehhez a munkához - amint a főtítkárnak is szólt erről - akár már holnap hozzá kell kezdenünk. Ezért bejelentem: javaslatot készülök az MKKSZ Elnöksége elé terjeszteni. Indítványozom annak megfontolását, hogy az Országos Választmány jövő májusban esedékes következő ülését hozzuk előre ez és őszére vagy telére, mert a következő időszaknak új alapszabállyal, jobb döntéshozatali mechanizmussal, esetleg jobb szervezeti struktúrával kellene nekivágnunk, hogy később erre a struktúrára ráépülő jó személyi feltételeket tudjunk garantálni.

Elébe kell mennünk a várható reformoknak

A 2004-re történő jó felkészülés lehetőséget adna arra, hogy - amint ez is elhangzott - a megújulásról ne csak beszéljünk, hanem tegyünk is érte valamit, s elébe tudjunk menni a várható reformoknak. Ehhez azonban a mainál lényegesen erősebb kohézióra, együttműködésre lesz szükségünk az MKKSZ-en belül és a tágabb szövetségi körben is. Tisztáznunk kell, hogy milyen eszközökkel akarunk élni. Erre és az esetleges ütközések eredményes megvívására lesz majd jó a program.

Át kell értékelnünk eddigi terveinket és készülnünk kell arra, hogy esetleg nem egy nyugalmas 2004. vár ránk, hanem egy sor belső ütközéstől sem mentes időszak. Nem a belső feszültségeinkről akarok beszélni, csupán emlékeztetek rá, hogy mi nem monolit szakszervezet vagyunk. Belső ellentmondások, ellenérdekeltségek vannak az állami és az önkormányzati szféra, a közalkalmazottak és a köztisztviselők, a központi és a helyi szervek alkalmazottai, a felsőfokú és a középfokú végzettségűek, a fizikai dolgozók és az ügykezelők, stb. között. Ezek feloldásában nagy mértékben részt kell vennünk.

Ajánlat megfontolandó lépésekre

Meg kell tehát fontolnunk - a választmánynak is és az Elnökségnek is - hogy milyen esélye van 2004-ről 2003-ra előrehozni az MKKSZ tisztújító kongresszusát, kidolgozni egy új alapszabályt és egy ez új körülményekre épülő új programot. Az Országos Választmány előrehozott ülésére alkalmas lehet 2003 novembere, vagy decembere. Ezt az összetett feladatot azonban nyilvánvalóan nem tudjuk megoldani egyetlen tanácskozási napon. Meg kell tárgyalnunk, hogyan kivitelezhető ez a döntési sorozat.

S ebben az előkészítő folyamatban nemcsak az Elnökség tagjainak, hanem az alapszervezeti tisztségviselőikig bezárólag nagyon széles körnek részt kell venni. Indítványozom tehát, hogy erről együttesen tárgyaljunk valamikor legkésőbb szeptemberben, de addigra az Elnökség ezt készítse elő. szeptemberben ezekezt a kérdéseket el kell döntenünk akkor is, ha az Országos Választmány ülését nem előre hozva, hanem az eredeti terv szerint 2004 tavaszán tartjuk.

Úgy gondolom, hogy nem a külső tényezők és nem a belső feszültségek készítetnek bennünket a megújulásra, a jobb munkavégzésre, hanem az a tisztességes szándék, hogy szeretnénk jobb érdekérvényesítést biztosítani tagjainknak, a közszolgálat személyi állományának. Remélem, ebben továbbra is partnerek leszünk önmagunkkal. Ha így lesz, a közös munka meghozza gyümölcsét.

Összefoglaló a SZEF III. Kongresszusáról

A SZEF új alelnökei: dr. Cser Ágnes, Fehér József és Varga László

2003. május 16.-án Budapesten tanácskozott a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZEF) III. Kongresszusa. A tanácskozáson részt vett Medgyessy Péter miniszterelnök, Kiss Péter kancelláriaminiszter, Burány Sándor foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter, Hiller István kulturális miniszter, a tárcák, főhatóságok több vezető személyisége. Résztvételével megtisztelte a kongresszust Vigh László, az ÉSZT elnöke, Wittich Tamás, az MSZOSZ elnöke, Borsik János, az Autonóm Szakszervezetek Szövetségének elnöke, Gaskó István, a Liga Szakszervezetek elnöke. Vigh László, Wittich Tamás és Borsik János felszólalás keretében tolmácsolta konföderációja jókívánságait.

A kongresszus meghallgatta dr. Szabó Endre szóbeli kiegészítését a négy év munkájáról készült írásos beszámolóhoz, Fehér József ugyancsak szóbeli kiegészítését a programszerkesztő bizottságnak a SZEF 2003-2007. évre szóló programjavaslatához, Tóth Béláné PEB elnök kiegészítését a Pénzügyi Ellenőrző bizottság jelentéséhez.

Vita után a kongresszus elfogadta a három beszámolót, a SZEF 2003-2007. évekre szóló programját és a kongresszus állásfoglalását időszzerű érdekképviseleti kérdésekről. Titkos szavazással a SZEF elnökévé ismét megválasztották **dr. Szabó Endrét**. A konföderáció alelnöke lett **dr. Cser Ágnes**, az EDDSZ elnöke, **Fehér József**, az MKKSZ főtítkára és **Varga**

László, a PSZ megbízott főtitkára, akit azóta a PSZ elnökévé választottak. A kongresszus a PEB új elnökévé **Borhi Károlynét**, a Filmművészek és Filmalkalmazottak Szakszervezetének titkárát választotta. Dr. Szabó Endre elismerő szavakkal méltatta a három eddigi alelnök - Borbáth Gábor, Michalkó Péter, és Smrcz Ervin - áldozatkész munkásságát, és átnyújtotta nekik „A köz szolgálatáért”-díjat, a hozzá tartozó emléklappal. A SZEFE elnöke elismeréssel szólt Tóth Bélánénak a PEB élén végzett sokéves eredményes munkásságáról is.

Elszámolás és program

Dr. Szabó Endre SZEFE elnök a Kongresszuson elhangzott beszédében jelentős eredménynek minősítette, hogy az utóbbi négy évben „megőriztük szövetségünk egységét, nőtt tagszervezeteink száma, gyarapítottuk a közös vagyont, javítottuk a megyei koordinációk működési feltételeit, fejlesztettük elektronikus tájékoztatási eszközeinket, elmélyítettük nemzetközi kapcsolatainkat”. Kiállt amellett, hogy másfél évi tárgyalások után is célszerű volt megkötni az Orbán-kormányval a megállapodást. Elismeréssel szólt a Medgyessy-kormány közszférához fűződő viszonyáról, a jelentős közalkalmazotti béremelésről, az érdekegyeztetés intézményrendszerének helyreállításáról, de bírálta, hogy több fontos téma nem került az OKÉT illetve a KOMT elé, egyhelyben topog a közszolgálati szakszervezetek és a kormány középtávú megállapodásának előkészítése, nem minden tárcánál kielégítő az ágazati érdekegyeztető fórum működése.

Bérügyekről szólva az elnök visszautasította a Valutaalpnak azt a javaslatát, hogy fagyasszák be a közszféra béreit. A 2002. szeptemberi közalkalmazotti béremelést az elmúlt bő évtizedben sorozatosan elszorított hátrányok felszámolására tett első lépésnek minősítette, amit feltétlenül újabbaknak kell követniük. „Folytonosan javítani kell a bérek, keresetek nívóján, - mondta. - Belátható és kiszámítható távlatot kell nyújtani a felzárkózásra az EU közszolgálati béreihez. Rendet kell teremteni a bérkiegészítő elemek kuszaságában. Egyezségekre kell jutni a foglalkoztatás neuralgikus kérdéseiben. Gátat kell szabni az ésszerűtlen kiszervezéseknek, az azonos munkahelyen azonos munkát végzők jogállása sokféleségének, a privatizáció mindent megváltó hiú ábrándjainak”.

A SZEFE jövőjéről dr. Szabó Endre azt mondta, hogy fenn kell tartani a szövetség függetlenségét a pártpolitikától, ugyanakkor nyitottnak kell lenni az együttműködésre a SZEFE törekvéseit támogatni kész pártokkal, parlamenti frakciókkal, erősíteni kell a szakszervezetek integrálódásának folyamatát.

A SZEFE következő négy évre szóló programjavaslatáról **Fehér József**, az MKKSZ főtitkára, a programszerkesztő bizottság vezetője kiemelte: a közszolgálati munkavállalók egyértelműen arra számítanak, hogy ők is nyertesei lesznek Magyarország EU-csatlakozásának. Ezért is viseli a javaslat ezt a címet: Magyar közszolgálat európai térben.

Az MKKSZ Hírlevél előző (májusi) számában ismertetett programjavaslatához fűzött szóbeli kiegészítőjében Fehér József fontosnak mondta, hogy a SZEFE jövőbeni tevékenységében hangsúlyosabban jelenjenek meg a munka világán kívüli társadalmi-gazdasági-szociális kérdésekhez kapcsolódó álláspontok. Változatlanul törekedni kell az egységes magyar közszolgálati konföderáció létrehozására. A SZEFE-ÉSZT Unió lehet az a munkaforma, amely keretet, és eredményes munkavégzés esetén ösztönzést is adhat másoknak is, magunknak is az összefogás szervezettebb és magasabb szintű megvalósításához.

A Kongresszus elé terjesztett programjavaslat megvalósításának majdani feltételei esetleg a SZEFE működési normáinak, szervezeti helyzetének felülvizsgálatát is szükségessé tehetik. Megfontolandó lehet például a szervezkedés ágazati-szakmai elvének és a működés területi gyakorlatának egymásra épülése, az ebből eredő előnyök jobb kihasználása. De ilyen lehet a SZEFE vezető testületeiben a szakmai és a területi képviselők sokszínűségének megjelenítése is, -tette hozzá az előadó.

Ígéret rövidtávra: a bérek reálértékének megőrzése

Felszólalásában **Medgyessy Péter** miniszterelnök megerősítette a választási kampány idején tett nyilatkozatát: a baloldali kormány természetes szövetségese és partnere a szakszervezeteknek. Utalt arra, hogy nem tudjuk magunkat függetleníteni a világgazdasági helyzettől, amely jelenleg az elhúzó recesszió jegyeit viseli. Kijelentette: a kormány a különböző bírálatok ellenére változatlanul helyes és szükséges lépésnek tekinti a közalkalmazottak átlagosan 50%-os béremelését, amely a nemzetgazdaság és a nemzet érdekét szolgálta.

Medgyessy Péter bejelentette: a szolgáltató, polgárbarát állam megteremtéséhez szövetségest, társat keres a szakszervezetekben. Az internet, az elektronika használatának ösztönzésével és a jogszabályok egyszerűsítésével szeretnék közelebb vinni az emberekhez a közigazgatást. „Hatékonyabb államra van szükség - mondta. - Nem minősítem, hogy kisebb vagy nagyobb államapparátusra. Engem nem ez érdekel”. Az uniós csatlakozásról szólva kijelentette: az EU nem biztosíték, csak esély. Megköszönte a csatlakozás előkészítéséhez nyújtott szakszervezeti segítséget, amelyre a jövőben is szükség lesz ahhoz, hogy minden egyes polgár valódi csatlakozása biztosítható legyen.

Bérügyeket érintve rövid távon csak a közszférában bekövetkezett jelentős béremelések reálértékének megtartását mondta reális célnak. „Később, a nemzetgazdaság nagyobb jövedelemtermelő képességének megteremtése után megint lehet egy nagyobbat lépni” - mondta, de a bérfelzárkózást szót nem említette.

Jogosnak elismert bírálatok

Kiss Péter kancelláriaminiszter a kormányzati munkáról szólva úgy ítélte, hogy „összességében megfelel közös törekvéseinknek az az irány, amelybe az első egy évben elindultunk, noha nyilvánvaló, hogy az első lépéseknek inkább az irányát, mint a mértékét kell nézni. De a közszféra béremelését illetően a mérték is rendben volt”. Az érdekegyeztető fórumok normális működését a demokrácia minimumának minősítette, de elismerte, hogy „van további tennivaló az ágazati párbeszéd területén, az ágazati érdekegyeztető fórumok gyakorlati működtetésében”.

A közigazgatás korszerűsítéséről szólva elismeréssel méltatta a SZEFE ebben a témában tartott konferenciáit, s további

szakszervezeti közreműködést, közös gondolkodást kért a szakmai alternatívák megfogalmazásában. Kiemelte: nyilvánvaló, hogy „a stabil közszolgálati tevékenységhez, a minőségi szolgáltatáshoz a közszolgálatban dolgozók biztonságának kell társulnia... El kell jutnunk odáig, hogy egy kerettörvénnyel, illetve a közigazgatás korszerűsítésének programjával garantáljuk a működési feltételeket azoknak is, akik szakmai tudásukkal, emberi hozzáállásukkal e szolgáltatás stabilitását biztosíthatják. Ezért törekvése a kormánynak, hogy különösen megbecsüli a közszolgáltatást biztosítók körét”.

A kancelláriaminiszter egyetértett azzal a SZEF-igénnyel, hogy fel kell gyorsítani a közszolgálati szakszervezetek és a kormány között kötendő középtávú megállapodás előkészítését. Kiss Péter érzékeltette: ez a munka szorosan összefügg a közigazgatás korszerűsítésével, a közszolgálat reformjával, annak világossá válásával, hogy milyen eszközök, európai pénzek állnak majd erre rendelkezésre.

Köztisztviselők Napja 2003

Így ünnepeltünk az idén

1996-ban az MKKSZ kezdeményezte az akkori kormánynál, hogy legyen Köztisztviselők Napja. Miután a Horn-kormány elfogadta a javaslatot, az MKKSZ 2000-ben tovább ment egy lépéssel, s azt kérte, - és sikerült is elérni - hogy a közigazgatásban dolgozók számára nyilvánítsák munkaszüneti nappá július 1.-jét.

Sokszínű események

Már a kezdet kezdetén az volt a szakszervezet elképzelése, hogy a Köztisztviselők Napja ne egyesemenyes központi protokoll-ünnepség legyen, hanem sokhelyszínes, és változatos eseménysor. Van, ahol szakmai tanácskozást, kiállítást, akad, ahol egy lazább szabadtéri összejövetelt tartanak ezen a napon. Sok helyütt összekapcsolják ezt az ünnepi eseményt a szakmai elismerések, jutalmak átadásával. Minden megyében általában jó hangulatú közösségi rendezvényekkel ünneplik július 1.-jét a közigazgatás dolgozói. A rendezvények szervezésének mindenhol kiemelt szereplője a szakszervezet.

Szerencsére nincs rá központilag elrendelt forgatókönyv. Mindenütt a helyi közösségek alakítják az ünneplés helyi szokásait. Jó kezdeményezés a Nyitott Hivatal, ami lehetőséget ad arra, hogy ügyfél és ügyintéző ne a megszokott minőségében találkozzék egymással, hanem oldottabb formában. A közigazgatási szakma és az állampolgár kapcsolatának ezzel a kötetlen módjával nemcsak a hivatal belvilága ismertethető meg az érdeklődőkkel, hanem az is, hogy milyen gondolatok, érzelmek foglalkoztatják azt a mintegy százezer közigazgatási dolgozót, akik más napokon a törvények szigorú előírásai szerint az eléjük került ügyek sokaságában hoznak hatósági döntéseket. A lakosságot szolgálva akkor is, amikor egy-egy ügyfél számára nem kedvező a döntés.

Most harmadik alkalommal volt munkaszüneti nap a Köztisztviselők Napja. A Népszava riportere ezzel kapcsolatban azt kérdezte **dr. Szabó Endrétől**, miért nem munkával ünnepelnek a köztisztviselők. A SZEF elnöke így felelt: „Véleményem szerint a jogalkotók amiatt döntöttek így, mert kompenzálni szeretnék a köztisztviselők munkájában a meghosszabbított munkaidőt. A köztisztviselők a túlmunkáért csak nagyon kevés helyen kapnak túlóradíjat... Nem hiszem, hogy különleges kiváltság vagy igazságtalan intézkedés lenne az, hogy egy évben egyszer a köztisztviselők is kapnak egy szabadnapot”.

Miniszterelnöki üzenet, miniszteri elismerés

Az idén Székesfehérvárott tartották a Köztisztviselők Napjának központi ünnepségét. Az ebből az alkalomból küldött köszöntőjében **Medgyessy Péter** miniszterelnök arra hívta fel a figyelmet, hogy „csak erkölcsileg és anyagilag is megbecsült köztisztviselőktől és a megfelelően szabályzott közigazgatástól várható el, hogy a köztársaság polgárbarát és hatékony legyen”. Az ünnepségen **Lamperth Mónika** is arról beszélt, hogy a modern, európai Magyar Köztársaságban csak magas színvonalon dolgozó közigazgatás tud eredményesen működni. A belügyminiszter asszony határozottan kijelentette: a magyar közigazgatási kar felkészültsége alapján meg tud majd felelni az európai uniós követelményeknek.

Lemondjunk-e másfél évről?

Az önkormányzati alapilletmények számítása a Ktv. új módosítása után

A Köztisztviselői törvény 2003. július 1.-től hatályos módosítása ismét felerősítette bennem azokat a gondolatokat, amelyeket szeretnék az önkormányzati köztisztviselőkkel megosztani és egy egységes és közös vélemény formálását - saját és bírósági ítélettel is alátámasztott értelmezésem közreadásával - elősegíteni.

Eltérő szabályok

A Ktv. 2003. július 1.-től hatályos módosításának záró és átmeneti rendelkezéseiről szóló 2003. évi XLV. tv. 128. §-a kifejezetten előírja a polgármester illetményének, tiszteletdíjának megállapításánál a helyi önkormányzat képviselő-testülete által megállapított illetményalap alkalmazását, amennyiben az meghaladja az államigazgatásban érvényes (jelenleg 33.000.- Ft.-os) illetményalapot. Ez a szabály mindaddig érvényes a polgármesteri illetmények megállapításánál, ameddig az államigazgatásban hatályos (központi) illetményalap azt nem éri el.

A köztisztviselők alapilletményének 2003. július 1.-i hatállyal történő megállapítására ugyanezen törvény 129. § (2.)

bekezdése viszont már az előbbitől eltérő szabályt állapít meg: „A köztisztviselő alapilletményét az államigazgatásban érvényes illetményalap és a Ktv. 2. számú melléklete szerinti fizetési fokozathoz tartozó szorzószám alapján kell megállapítani.” Az más kérdés, hogy miért tesz a jogalkotó különbséget már az alapilletmény megállapításánál is a polgármesteri és a köztisztviselői illetményszámítások között, amikor a 2003. évi törvényt módosítás kiemelt kedvezményezettjei egyébként is a polgármesterek.

A fent hivatkozott 129. § (2.) bekezdése tehát kifejezetten előírja az alapilletmény megállapításánál a központi államigazgatásban érvényes illetményalappal történő számítást 2003. július 1. napjától a köztisztviselők esetében, de az illetmény megállapításánál elismeri és használja az önkormányzati illetményalap elsődlegességét is, amennyiben az pozitív irányban tér el a központiétől - igaz, csak a polgármesterek esetében!

Számomra ez nyilvánvalóvá teszi, hogy 2003. július 1.-ét megelőzően más szabályok szerint kellett az alapilletményt megállapítani azon önkormányzatoknál, ahol az államigazgatásban meghatározott illetményalaptól eltérő volt a helyi önkormányzati illetményalap. Ennek lehetősége pedig adott volt, sőt a jelen módosítás 129. § (6.) bekezdése is fenntartja a magasabb illetményalap alkalmazásának kötelezettségét mindaddig, amíg a központi azt el nem éri.

A megoldás

De akkor milyen szabályok szerint kellett megállapítani az önkormányzati köztisztviselők alapilletményét a törvényt módosító megelőző 2002. január 1. - és 2003. június 30.-a közötti időszakban? A korábbi Ktv. módosítás a 2001. évi XXXVI. tv. 103. § (2.) bekezdése kifejezetten csak a 2001. évben (júliustól-decemberig) alkalmazandó alapilletményszámításról rendelkezik, míg ugyanezen törvényhely (3.) bekezdése már akként, hogy 2001. december 31.-ig külön törvény határozza meg, hogyan történjék a köztisztviselők részére a törvényi módosítás utáni új, a 2. sz. melléklet szerinti fizetési fokozathoz tartozó szorzószámok alapján a köztisztviselők alapilletményének végleges megállapítása 2003. július 1.-ig bezárólag.

A külön törvény a 2001. évi LXXV. tv. 42. § (1.) bekezdésében foglaltak szerint „a köztisztviselő 2002. január 1.-től a köztisztviselők jogállásáról szóló 2001. évi XXXVI. törvény 4. számú melléklete szerinti fizetési fokozathoz tartozó szorzószám alapján számított alapilletményre jogosult. Ebből számomra egyértelmű, hogy az önkormányzati köztisztviselők alapilletményének meghatározásánál vissza kell térni az önkormányzati illetményalap összegére, vagyis a magasabb helyi önkormányzati illetményalap összegét kell felszorozni a 4. sz. mellékletben megállapított szorzószámmal.

Vitassuk meg!

A jogalkotó bizonyára észlelte az önkormányzatok eltérő jogértelmezését és jogalkalmazását, ezért tette immáron egyértelmű és kötelező szabállyá 2003. július 1.-től az egységes központi illetményalappal történő számítást. Felhívom az önkormányzati köztisztviselők és az érdekvédők figyelmét arra, hogy a jogalkotó csak most, a Ktv. idei módosításával szüntette meg az önkormányzatok magasabb illetményalap számításával történő alapilletmény megállapítási jogát. Megfontolandó és megvitatandó, hogy **lemondunk-e a 2002. január 1. és 2003. június 30.-a közötti helyzet rendezéséről.** Figyelembe véve, hogy a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos igény is három év alatt évül el!

Számítok az önkormányzati köztisztviselők véleményére, javaslataira és helyzetértékelésére. Várom a véleményeket.

Dr. Sárfi Ildikó

az MKKSZ Bács-Kiskun
és Csongrád megyei titkára